MILAN BEGOVIĆ

VRELO

1896—1911.

Knjižara Morpurgo Split

DRUŠTVO HRV. KNJIŽEVNIKA

izdalo je za godinu 1909.:

1. ŠIMUNOVIĆ: „Mrkodol“ . . . . . K 2.—
2. DOMJANIĆ: „Pjesme“ . . . . . K 2.—
3. NEHAJEV: „Bijeg“ . . . . K 2.—
4. TURIĆ: „Igra životom“ . . . . . K 2.—
5. KOZARAC: „Male pripovijesti“ . . K 2.—
6. LUNAČEK: „Četiri aktovke“ . . . K 2.—

Svih 6 svezaka zajedno stoje K 9.— i dobivaju se kod Uprave društva u Bregovitoj ulici broj 3.

Za godinu 1910.:

1. A. KOVAČIĆ: „Sabrane pripovijesti“ K 2.—
2. B. LIVADIĆ: „Novele“, s ilustracijama T. KRIZMANA . . . . K 2.—
3. VL. NAZOR: „Pjesme“ . . . . . K 2.—
4. IVO VOJNOVIĆ: „Novele“ . . . . K 2.—
5. FRAN HRČIĆ: „Velika žrtva“ (drama) K 2.—
6. IVAN KOZARAC: „Gjuka Begović“. K 2.—

Svih 6 svezaka zajedno (u pretplati) stoje K 9.—
Pretplatnici „Savremenika“ 1911. plaćaju za svih 6 svezaka sniženu cijenu od . . . . . . K 6.—

☞ Reklamacije se uvažuju besplatno najdulje 14 dana nakon što je u novinama objavljeno, da je knjiga izašla.

SAVREMENI HRVATSKI PISCI

REDOVITA IZDANJA DRUŠTVA HRVATSKIH KNJIŽEVNIKA/ KNJIGA OSAMNAESTA/ MILANA BEGOVIĆA: VRELO/ NAKLADA DRUŠTVA HRVATSKIH KNJIŽEVNIKA/ TISAK DIONIČKE TISKARE U ZAGREBU/ SVA PRAVA U SMISLU UGOVORA S AUTOROM PRIDRŽANA/ KNJIŽARSKA CIJENA DVIJE KRUNE ::

UREDJUJE ZA ODBOR NAKLADNOGA FONDA D. H. K. U ZAGREBU
:: JOSIP PASARIĆ ::
TRAVANJ 1912 ZAGREB

MILAN BEGOVIĆ

VRELO

1896—1911.

DIONIČKA TISKARA U ZAGREBU.

DIONIČKA TISKARA U ZAGREBU.

Milan Begović

VRELO.

Sutonska vuče se tmina
mekano mirisnom sobom,
intimnost vodeći sobom.
Mi dvoje, pokraj kamina,

sjedimo jedno spram drugom,
moja božanska Sinjora!
A niemih iz koridora
sa kosom ovita dugom

tišina nečujno kroči.
Ura nestrpljivo kuca.
Plam u kaminu svjetluca,
a tvoje sievaju oči

nemirne, velike, vješte.
Kosa se gorgonska lašti.
Nokti od jaspisa tašti
na malim rukam se blješte.

Moja fantazija hvata
sve one odraze sjajne
i želje prosiplje tajne
oko tvog bieloga vrata.

I usta razbludna dirne,
uz krzno titra, iz koga
sja srebro ramena tvoga,
ko mjesec sred noći mirne.

„— Vaša fantazija drska
isprazne lovi fantome !
Studen je u srcu mome.
A ljubav meni je mrska". —

— Al, ljubav, blieda Sinjora,
zna se osvetit kadikad ;
ko nije ljubio nikad,
taj sutra ljubiti mora ! —

„— Ko vještak zbori poeta !
On srce poznaje naše !
Iz svake pio je čaše,
miriso iz svakog cvieta". —

— Ne, ne, božanska Sinjora !
Trubadur nisam, što prosi
milosti, što nudeć nosi
srce od dvora do dvora.

Ni gajdaš, koji se skita
kroz šarnu vrevu pazara,
iz svakog pije pehara,
i k svačjem veselju hita.

Nisam ni redutna maska,
u lovu za hitrom srećom,
za koju sgašenom sviećom
prestaje zanos i laska.

Neg ja sam na drumu VRELO,
Kruži ga modra visina,
grli ga ravni širina,
a sunce nad njime vrelo.

Drum se kroz ravan vijuga.
Sad s jedne, sad s druge strane
po koji prolaznik bane,
od puta umoran duga.

Sad munu klimava kola,
sad konjik prašinu vije,
Il neko kog čežnja bije,
il neko gonjen od bola.

Il ludi pustolov, koji
za varkom života bježi,
il duša samotna teži
za tragom sanaka svojih.

I mnogi opazi vrelo,
pa svome u letu stane,
na slaba koljena pane,
da žarko rashladi čelo.

Il usne utapa žedne
svježinu pijuć, il moči
s nesna iznemogle oči,
il prsi razgalja biedne.

I onda odlazi dalje . . .
Pa se još okrene jednom
i bistrom vrelu i lednom
svoj pozdrav posljedni šalje.

A vrelo nadme se, giblje,
protiče niz polja pusta,
kroz trave i žita gusta,
i plodne, pitome griblje.

Kao da hrli za njima :
za žarkim srcima onim,
za onim dušama bonim,
za nadam' i praznim snima.

Kao da čezne i vapi
za mnogom usnicom žednom,
i žali, što ga na jednom
ne ispi, do zadnje kapi.

I hrleć u tieku hitnom
na pješčan plateau nabasa,
i tu, bez šuma i glasa,
u piesku nestaje sitnom.

Ja sam ko vrelo sred puta.
I mene mami i bije
i krv iz mog srca pije
nemirna čežnja i ljuta ! —

I prestah. Opet tišina
nad nama spustila vlasi.
Nervozno kucaju časi
na uri povrh kamina.

Vatra se zgasila. Tama.
Al iz nje sievaju oči —
kao u proljetnoj noći
do dva zalutala plama

rano probudjenih zora —
i želje pozivlju moje,
da panu na usne tvoje,
moja božanska Sinjora !

KNJIGA BOCCADORO.

PENSANDO AL BEL CH'ETÀ NON CANGIA O VERNO.

MICHELANGELO BUONARROTI.

MARKISICI ZOE BOCCADORO

U SLAVU.

PRELUDIJ.

HARFA

Ne znam gdje bi, ni u koja vremena —
u mojoj samo duši živo blista
na ono doba zlatna uspomena,

kada na svodu ko od ametista
tanana zora širila je krila,
na grimiz slična. Prozirna i čista

preko vedrina beskrajnih se svila ;
u dalji sežuć vale nedohitne,
površje morsko dahom rumenila.

U njenu svjetlu bliedile su sitne
posljednje zviezde — i migahu kao
da suparnicu motre ljubopitne.

Na vlažnom piesku uz more sam stao,
u nekom slatkom zanesen čeznuću,
iz grudi mi se uzdah otimao,

a duša gledeć zoru pri granuću,
ko list zadrhta, njim kad lahor njiše.
Stadoše na to vali da šapuću,

dok iznenada jače zapjeniše
uzdignuv buk ; a dvije ruke biele
na površju se morskom pojaviše.

I pružit su se prama meni htjele,
da me zagrle, k sebi da primame,
da me odvuku u morske predjele.

Oh, znam, Sirene, varke vam i mame!
Tad ukaza se i lišce i grudi,
i oči, što se ukočile na me.

Za nečim silnim pogled njihov žudi;
kao Gorgonin odnosi ti snagu,
u mladom srcu ushit strasti budi.

Ja sam ju gledo smočenu i nagu.
Pristupi ona; — „Pjesniče —" prozbori,
„ah, daruj meni svoju dušu blagu,

iz nje mi pjesmu uzvišenu stvori,
da je raznesem preko mora sinja". —
Njezine oči igrahu pram zori,

od koje pogled zlatan se pričinja,
a obasuto sjajem njeno lice
prepuno bi nepojmljivog milinja.

Ko dvije cvjetne mirisne ružice
njene su grudi, na njih kaplje mora,
Ko trag na čaškam rose jutrnjice.

Kroz guste kose uzdasi lahora,
najmekše svoje cjelove su spleli,
i uzdisali nježnog sred šumora.

Takva je bila, kad iz pjena bielih
dolazila je na sviet Afrodita,
na divnoj slici Sandra Botticelli.

I ja se zanieh tajnog od ushita,
pa segoh rukom; al ona se krenu —
kô da se ne da taknut — i upita:

„Zar dat' mi ne ćeš pjesmu uzvišenu,
iz duše svoje najmilije zvuke?
Puštaš me tužnu i neutješenu?"

— O Zlatousta! — rekoh pruživ ruke,
podvučem jednu pod mlade joj prsi,
što zatitraše kao dvie jabuke,

a iz njih trgli, kô dva pupa, vrsi.
Ona se trgnu — ruke otrag pruži,
da napasnika nevjernog se trsi,

koji čistoću htjede da obruži;
al ja ih primim, na usne ih stavih:
o mali prsti, kô lišće na ruži,

od mora jošte svježi, mirisavi!
Tad nožice joj u jedno se sliše,
a preko ruku strag se kosa savi,

da pramovi se do dolje spustiše.
Kao elijant k suncu — grud i lice
naprama meni malko se uviše —

i ja joj dirnuh cjelovom usnice,
sa kojih dah se, kao miris, vinu;
a zatiraše vlasi joj kô žice.

I kad u mrežu prste uvih njinu,
počev sad jednu, sad drugu da biram,
oćutih Harfe snagu i milinu —

Harfe, na kojoj još i sad prebiram,
na kojoj duša samo Ljepost čezne
i čeznut će, dok njene žice diram,

i s njih dok zadnji äkord ne iščezne.

SONETI MILINJA.

Foco d'amor in gentil cor s'apprende
come vertute in pietra preziosa :
che da la stella valor non discende,
avanti 'l sol la faccia gentil cosa . . .

Messer Guido Guinizelli.

I.

Oj Kupidone, hodi, danas ćemo
bježat kroz paprat i kroz gusto granje,
tražeći Liepu — pa da započmemo
ljubavnu borbu, srca osvajanje.

Pokušat ćemo da je odvezemo
u biele dvore, naše na imanje,
i tu joj srcu rane povežemo
uz milosrdno, blago njegovanje.

I ozdravlt će ; al bljedjano lice
i njene male, prozirne ručice
trag će odavat prošle boljetice —

a sviet radozno mene će pitati :
— Što joj siroti ? — Ja ću mu pričati :
— za gajem čezne, gustom za paprati. —

2.

Strujaše tiho plavetnom pučinom
podnevni vjetrić ; kao zlato sjale
sunčane zrake kroz lagane vale
i gubile se prozirnom dubinom.

Ko hitra riba morskom površinom
ti plivala si, šireć ruke male,
a noške su nad vodom provirale
plavetno-bliede, smrznute mokrinom.

Hodite k meni, noške golubinje !
Na žarkom piesku mori me čeznuće,
ljubomoran sam na to more sinje,

što, grleći vas, preda mnom se pruža —
hodite k meni, ljubit ću vas vruće
i postat ćete kô da ste od ruža !

3.

Cvao je april ružičan i tanak :
kucalo sunce zrakama u zlatu
na prozor tvoj, a mendula u cvatu
mirisala je kroz proljetni danak.

Posljednim ljupcem budio te sanak
gubeć se svietom u družica jatu ;
na tvome ja sam čekao doksatu,
gdje urekli smo za danas sastanak.

O Zoe biela, čista poput cvietka,
koji u plahoj ruci Gabrijela
pred Djevicom je zadrhtao stidno —

kroz tanke pruge jutrnjeg haljetka
ljepote tajne tvoga vidjeh tiela,
pram ranom suncu koje bješe vidno.

I tvoje milovidno
rumenilo se lišce kao zora
kad crven-krila diže iznad gora,

a jutro nenavidno
oko ustašca mirisalo tvojih,
kô da te brani od cjelova mojih.

4.

Ipak bje liepo kad se nije znalo
za naše milje i ašikovanje,
kad cielo selo zlobno, radoznalo
tražilo naše skrovno samovanje !

I svašta se je, Zoe, nagadjalo ;
jedno nas vidje u šumi kroz granje,
a drugo obnoć u vrt nabasalo
otkrivši nas i naše milovanje.

Al' bješe slatko u cjelovu plahu,
uz šumor lišća, grlit se u strahu,
i mislit — eto, neko kroz noć ište

naš sastanak i tihano skrovište.
Oh, divni dani ružične prošlosti,
progonstva draga ljudske brbljavosti !

5.

Pjesnici, Zoe, tvoje usne slave,
za njima ginu pojuć pjesme nujne,
zovu ih listkom ružice krvave,
zovu ih prvim dahom zore rujne.

A glazbenici u zanosu prave,
njima na slavu, skladbe miločujne ;
biednici, misleć na njih, zaborave
na dane žića gorke i olujne.

Mudracu one raskidaju miso,
i on uvidja kog te usne žele
da nije zalud na svietu bitiso.

Meni se one zlatno saće čine :
a moje pjesme — nestrpljive pčele —
s njih sišu slatkost vječne medovine.

6.

Na moja vrata, o ponoći kasno
kad ja sam, snijuć vedre sanke, spavo,
udarom lakim neko zakucavo
i — Xeres! Xeres! — zvao poluglasno.

(Kroz zastor mjesec prodirao jasno,
srebrnim svjetlom sobu obasjavo.)
Tad udje malo čedo plavo, plavo,
kô ljiljan golo, kô dušica krasno.

Uz lučac noseć strjelica krvavih
prozbori; ,,— Evo Xeres, iz daljine
idem poslanik srca i ljubavi.

Nosim ti misli blage, želje s duše ;
mirisna Zoe za ljubavi gine
ko cviet za rosom usred ljetne suše." —

Tu tanki lučac skine,
rukama malim digne ga visoko,
tetivu čvrstu omjeri uz oko —

pogodi — i umine.
Dječače zli, od ljute striele tvoje
ni danas nema mira srce moje.

7.

U davnoj slici od Florisa Frana
mladjana nimfa medju cviećem sniva,
gola i biela. Šuma začarana
od zlobnog sunca granjem ju pokriva.

O slatki sni za ljetnog, vedrog dana
gdje listak tek o listak zadirkiva,
gdje nikog nema . . . Kad al eto Pana,
kroz granje zlatan nakit pokaziva.

O zlatna Zoe, i ja želim zaći,
gdje mirno spavaš, o ljubavi snivaš,
gdje plaštem svoje ljepote ne skrivaš,

oh, i ja želim tvoja vrata naći :
i sanje tvoje pretvorit u zbilju
cjelovima u raskošnu obilju

8.

Želim te odvest tamo kamo hrle
pred zimu ždrali, med bambusne trsi,
gdje u t e zvuče, gdje visoki vrsi
plavilom čistim tiču se i grle ;

gdje paulovna cvietke obamrle
lagano spušta na zemaljske prsi,
i gdje sve teži k uživanja svrsi,
a Buddah ravna duše neumrle —

u carstvo sunca. Tamo — plamnom moći
svojom će sunce tvoje oči ljubit
i tvoju dušu zlatnom ovit zrakom —

a ja u vedroj ljubavnoj slatkoći
usne ću tvoje do krvi izljubit,
i okrunit te lotosom i makom.

9.

O slatko li je na travi, u tmini,
usne na usne, a grudi uz grudi,
o Zoe ! Svježi lahor zrakom bludi,
strastveno oršću zviezde na vedrini.

I ostat tako dugo, u tišini
noći i tajne, gdje ne ima ljudi,
da duša klone, miso da poludi,
jedno smo biće da nam se pričini.

Sjećaš se, Zoe, u onom klonuću
pomamnog krika žića i ljubavi,
što gubio se u noć uzdišuću ?

Sjećaš se, Zoe, rieči i cjelova ?
Kažu, da onoj zgnječenoj u travi
niklo je mnogo prekrasnih cvjetova.

10.

Nad plemenite krasne perivoje
predvečer nujna spuštala je sjene,
a ja sam luto tražeć zlato svoje,
otišlo nekud, skrilo se od mene.

Ljiljani čisti i visoki stoje,
kraj njih se širni makovi crvene —
i onaj dodir bielo-krvne boje
varakao mi oči izmorene.

Cvietovi vjetra svakom pri omašku
sagibahu se lagano i tio,
a ja u svaku tankoćutnu čašku,

da nadjem zlato zavirit sam htio :
— Makovi žarki i ljiljani bieli,
kamo ste moje golupče odnieli ?

Oj tako ne uveli !
Kaž'te, jer teško ljubavi u varki,
ljiljani bieli i makovi žarki,

oj tako ne uveli !
Iz jedne čaške svjež me pelud posu,
u noć se njezin zvonki posmieh prosu.

11.

Dvoranam sjajnim Boccadoro kuće
odzvanjale su frule i violini
u mekom skladu, strastveno i vruće :
oh, slatki moj menuett Boccherini !

Bila si nježna s čipkam' u bjelini,
vireći na me kroz lepezno pruće,
a noške tvoje plesnoj u vještini
brzahu — budeć u srcu čeznuće.

Držeći smjerno šešir na tri kuta,
sa napudranom perikom na glavi,
ručice tvoje ljubljah mnogo puta —

dok ozdol nujne frule i violini
spajahu naše duše u ljubavi :
oh, slatki moj menuett Boccherini !

12.

Kroz sivu maglu hrle trome, mirne
u trokutnome jatu rode divlje,
tek katkad krilom jedna drugu dirne
i, kliknuv tužno, zalepeće življe.

Zelenim šumam', na poljane širne
proljeće mlado s juga ih pozivlje,
gdje vode teku svježe i prozirne,
gdje novu ljubav sunce blagosivlje.

Kô one ptice, k tebi pjesme ove
nujne i tihe, svjetsku kroz hladnoću,
lete i nose želje pjesnikove :

O Zoe, daj nam nevinost i mladost,
zanosa prvog najvišu slatkoću
i ljubav svoju — našeg žića radost.

SIXTINE ČEŽNJE.

I.

Ah, tužna li je za ljepotom čežnja
onom ko stvara ljepotu u misli !
Vruće je ljeto — žarko grije sunce
da pod njim vene karamfil i ruža,
kroz žegu cvrčak pjeva, klasje zlatno
niz dugo polje talasa ko more.

O moje plavo, nedogledno more,
kol' za tobom me silna mori čežnja ;
kraj tebe prodjoh ono doba zlatno
kad ne taru nas ni brige ni misli ;
u tvojim valim, kô mirisna ruža,
kupa se ljubav moja, moje sunce !

Obujmit će ju zlatnim zrakam sunce,
a srebropjenom neizmjerno more:
i smiešit će se kô u proljet ruža —
ta osjetit će snagu mojih čežnja
i nebrojenih uzdaha i misli.
O čedo moje, sladjano i zlatno !

Oko tebe je žiće mlado, zlatno,
ti si kô zora koja čeka sunce,
kô ljiljani su čiste tvoje misli,
srdašce vjerno, duboko kô more,
snježane grudi, duše moje čežnja,
a vlažne noške, rumene ko ruža.

I košto perca pčeli daje ruža,
a pticam zrnje daje klasje zlatno —
ja bih njoj život. Ah, al moja čežnja,
žarča nego plamno i zanosno sunce,
zaniela me, kô ladju burno more,
zaniela me, kô dušu slatke misli —

pa zalud nam je, tužne moje misli:
daleko od nas ona cvate ruža,
daleko nju nam sinje grli more,
kraj kog proživjeh svoje doba zlatno.
Ostaje nama ovdje samo čežnja
i mrke gore i nad njima sunce.

Neg u pjesmu se pretvorite misli,
recite Liepoj: kô hridinu more
da i nas za njom ljuta bije čežnja.

2.

Kao pod žrvnjem što masline svježe
u sudje ciede žuto, mlado ulje
njezine tako cjelujuć me usne
slast ljubavi u moju siplju dušu:
i dršćem kao mjesečevo zlato
u titrajućoj površini vode.

Ta ruže cvatu kraj svjetla i vode,
u mladosti je naše žiće svježe,
u suncu najveć odsijeva zlato,
na žarkoj vatri čisto gori ulje —
a moju mladu i zanosnu dušu
griju i žare i kriepe njene usne.

Kad prvi put na one krvne usne
utisnuh cjelov, kô kroz bistre vode
kad prodje zraka — kroz moju je dušu
uzdrhtaj prošo. Bješe jutro svježe
i mirno more, kao mirno ulje,
a istok krvav, kô žeženo zlato.

Ja sam joj reko: „—Daj se ljubit, zlato!" —
Opojno njene mirisahu usne
kô južni balzam, il ružično ulje,
il s istočnijeh strana miris-vode.
Prekrasni časi mladosti nam svježe,
kako ste moju obnemogli dušu!

Otada sam joj svoju dao dušu,
jer njezina su čuvstva suho zlato,
a još i sada, poslie mnogo, svježe
u cjelovu su njene rumen-usne.
njena je vjernost vječni izvor vode,
a ljubav čisto, isciedjeno ulje.

I gorućem što kandilu je ulje
za moju mladu ona bit će dušu;
rad nje ću prieći i kopna i vode,
i čuvati je škrto kao zlato,
a ona dat će meni svoje usne
i cjelove na njima svedjer svježe.

O pjesmo, nać ćeš sutra naše zlato,
gdje na me čeka na žalu, kraj vode,
reci, čim dodjem, ispit ću joj dušu!

SONETI GODIŠNJIH DOBA.

PROLJETNI.

U slici plave, gole djevojčice
prolazi proljet, zimne goneć danke,
kroz grmlje ruža i kroz tratinčice,
kroz netaknute ljiljane i tanke.

U ruci nosi liru. Srebrn-žice
prebira prstim', a s njih milovanke
dižu se pjesme : kô krik lastavice,
il glas slavulja iduć na sastanke.

Proljeti nova! Uzmi svoju liru,
pod onu dodji mendulu u cvatu,
gdje vjenčan vienac bere Zoe moja —

i diraj žice, neka pjesma tvoja
s mendule kida cvieće i mom zlatu
ovije glavu, kô da je u piru!

LJÊTNI.

Uz rieku leži, na travnome kraju
umorno Ljeto od kupanja i ćuti,
po travi vlažni prami mu rasuti,
a crne oči poput vatre sjaju

i preko žitnih poljana gledaju.
Na tamnoj sunce odsieva mu puti ;
dok naokolo elijanti žuti
okreću lice pram sunčanom sjaju.

O žarko ljeto ! Sad će Zoe moja
do rieke saći : crnje su joj oči
od tvojih, kosa gušća nego tvoja,

kad kupanje ju poljepša i smoči ;
a ljubav njena, u zanosu svome,
još jača je neg žar u suncu tvome.

JESENJI.

U vrtovima pod plodovim granje
k zemlji se svija : kroz lišće se žari
jabuka zrela, uz debele panje
obilati se groždja crne dari,

a šipak puca, dozrio za branje,
kroz pukotine zrnje mu krvari :
oh, takve usne moje milovanje
ima, kad ljubav dušu joj ražari !

— Dobro nam došla, Jeseni podatna !
Gledajuć polja ratar te pozdravlja
i srebrn-kosier na berbu pripravlja.

Al kad ćeš meni doći, dobo zlatna ?
Željno te čekam — i meni se hoće
ljubavi moje slatko brati voće.

ZIMNI.

O liepo li je stat uz vatru skupa,
kad ljuti vihor vani sniegom prši,
s golih stabala kada granje krši
i hladnom rukom o prozore lupa.

U niemi mrak pred nama plamen strši
u zlatnom žaru naša lica kupa.
Kô bieli cvietak uz planinske krši
uza me stojiš : liepo li je skupa !

Ručice tvoje u mojima grijem,
na mome krilu počiva ti glava,
sanjareć sretna o danju toplijem,

o zlatnom klasju, cvieću medju njime ;
i tvoja duša s milja uzdrhtava,
a vani kamen s ljute puca zime.

U POLJIMA.

Hoću te vjenčat, Zoe, u poljima
gdje tlo je ravno, plodno i podatno,
na kome hlada do noći ne ima ;
hoću te vjenčat tamo gdje prijatno
igra se vjetar medju cvietovima,
u poljima, što, široka kô platno
kićeno, sižu puste u daljine —
hoću te vjenčat onda kad s vedrine
u žarkom ljetu, plamti sunce zlatno.

Cvrčak će pjevat medju zrelim žitom
žetelsku himnu, zrnato će klasje
pucketat živo, gibljuć vlâću vitom.
Oh, poljsko blago, mirisno suglasje,
mi ljubimo te žarom i ushitom !
Pogledaj, Zoe — to polje za nas je
postelja bračna, ono sunce sjajno
svjedok, a poljsko šaputanje tajno
vjenčane pjesni slatko blagoglasje.

Mladjanu glavu viencem kukurjeke
okitit ću ti i živog modraca —
i priseć vjernu ljubav na uvieke.
O sretni piru, gdje se štit ne baca
pri obduljama, gdje ostrugâ zveke
nema uz takmu biranih boraca,
gdje se ne toči skupa medovina,
a ne čuje se prelievanje vina
ni punih čaša zvonkost udaraca !

O sretni piru, u slobodi širnoj,
na žaru ljetnom i uz cvieće divlje,
drug družicu gdje radosti u pirnoj
ljubavi k žrtvi sprema i pozivlje!
Tada u onoj svečanosti mirnoj
cjelov po cjelov redaju se življe,
jače šumori klasje, pa se svija
na omašcima vjetra što ćarlija,
a sunce ljubav zrakam blagosivlje.

Kad prodje dan, tad tajnom u sumoru
saći će večer sviet da obavije,
a cvrčak kao slatkom pri umoru
pjevat će blaže svoje davorije —
sve dok ne usne. Kao na odmoru,
opojeni od rieči ljubavnijeh,
od zagrljaja umoreni vrućih,
počivat ćemo, mirno čekajući
da noćca zastre vedre prostorije.

Raskošna prva noći, uz kriesnice
na tisuće što letaju po zraku,
i uz poline na prekid pjesmice!
Opojni ljupci na mjesečnom traku,
neizbrojni ko na nebu zvjezdice,
vi, uzdisaji u mirisu jaku
polja i rose — ko će ikad znati
slatkoću vašu riečju iskazati?
Teško je izreć pravu radost svaku.

Kad sutra zora krvava zarudi
naći će tebe, gdje ćeš u ljubavi
na mojoj, Zoe, počivati grudi,
Iz daleka će pjeto da se javi,
na novi da nas užitak probudi.
Vienac što tebi na glavu postavih,
još na po svjež od jutrnjice rose,
sav raskidan će visjet oko kose,
uvenut čim se svietli dan pojavi.

A onda ćemo dić se sretni, mladi,
da k onoj rieci srebrnoj sidjemo,
uz koju plodni stoje vinogradi,
a u njima kad grozdja uberemo
od nedavno što rudi se i sladi,
cjelove punim zrnjem brojit ćemo.
Dotle će ševa, dižući se više
pjevat sad blago, sad tiho, sad tiše —
slušat ju dalje dok ne uzmognemo . . .

Hoću te vjenčat, Zoe, u poljima,
gdje tlo je ravno, plodno i podatno,
na kome hlada do noći ne ima;
hoću te vjenčat tamo, gdje prijatno
igra se vjetar medju cvjetovima,
u poljima što, široka kô platno
kićeno, sižu puste u daljine —
hoću te vjenčat onda kad s vedrine
u žarkom ljetu, plamti sunce zlatno.

IDILIČKI INTERMEZZO.

I. PASTOURELLE.

Na livade, u kotline
svoje bielo stado vodim,
za njim hitim, za njim hodim
dokle sunce ne počine

za visoku onu goru.
Onda prije noćne tame
ovčice se moje same
povraćaju svome toru.

Znadu one svoju stazu
i raskrižja pustu varku,
obikle su svakom jarku,
sigurne pri svakom gazu.

Moje frule glas romoni
i prati ih našem selu,
gdjeno vide crkvu bielu
s koje zvon u sumrak zvoni.

Zoe — tako želje moje
idu svjetskom po prostorju,
u pustoši il na morju
čeznu samo krilo tvoje.

Moja pjesma želje prati
kroz hladnoću ljudstva pusta,
nit joj ushit ikad susta
dok ih k tebi ne povrati.

2 BALLATA.

Sirene morske, dodjite na žalo
i zapjevajte pjesme svoje,
ne bi li zlato domamile moje,
što stalno nekud ovda zabasalo!

Na piesku evo poznam stope sitne
i ćutim uzdah čiste duše njene.
Oh, male none, lagane i hitne,
zbuni se miso, kad se vas spomene,
i pokoj srcu nosi.
O drage nône, morem ovlažene,
koliko puta pjesnik vas proslavi
u žaru svoje ushitne ljubavi!
I sad vas opet da dodjete prosi,
da kupate se usred morske pjene,
da utažite želje zaljubljene.
Kud li se skriste, rumene nožice?
Za vama čeznem, čeznuć vas dozivam,
na vlažan piesak spuštam žarko lice
i sitne vaše tragove cjelivam.

Sirene morske, dodjite na žalo
i zapjevajte pjesme svoje,
ne bi li zlato domamile moje
što stalno nekud ovda zabasalo!

3. ROMANCA.

Kroz prozirnu maglu zora
u ružičnom smiešku titra,
pa se svija tanka, hitra
oko mirnog tvog prozora.

Čeka dok ti oku snenom
sanak digne lake mreže,
da cjelovu u rumenom
prikaže ti želje svježe.

Hrizanteme i ružice
mirišu u ranom dašku,
rastvarajuć širnu čašku
bistre rose za kapljice.

Očekuju da i one
pozdrave te u svom sjaju,
i da tvoje biele none
čistom rosom poštrapaju.

A tvoj Xeres na uranku
želi, da te pjesmom slavi,
da ti zbori o ljubavi,
čim se otmeš zadnjem sanku,

čim se kažeš kod prozora.
Duša dršće kao citra —
Kroz prozirnu maglu zora
u ružičnom smiešku titra.

4. ROMANCA.

Znaš li one ravni
medju dva proplanka,
gdje se suton tavni —
čim nestane danka —

nad obzorje svije ?
Znaš li gdje s večera
kroz prodolje vije
vjetar sa sjevera ?

Gdjeno poput straže
vite stoje jele :
oči pogled traže,
duše uzdah žele ?

U onoj samoći
k sebi sam te zvao
i u kasnoj noći
ročište ti dao.

I došla si, Zoe.
Sjećaš one čase ?
Sjećaš pjesme tvoje
kroz noć što se glase ?

Bregovi daleki,
u onoj uvali,
u dvostrukoj jeki
njih su ponavljali.

Slatka pjesmo, što se
lomiš o brdine,
koju vjetri nose
s dola u visine,

i duša se moja,
koja vječno ljubi,
kao jeka tvoja
u bezmjerje gubi.

5. PASTOURELLE.

Prosuše se s vjetrom kiše,
kao da se proljet sama
raztočila u suzama
i kroz vjetar da uzdiše.

Kidaju se mlade rese
sa lješnjaka i vrbinja,
a s bajama i gloginja
cvjetne čaške kiša trese.

Potočine biesno šume
kroz prodolje nizbrdice,
rušeć mirne zaklonice,
zasipljući zgodne drume.

U priklonu stado naše
u svome se toru stislo,
čezne nujno i prokislo
za slobodom vedre paše.

A ti, Zoe, niz pašnjake,
niz livade gledaš mûkom
gledaš kako vlažnom rukom
vrieme kida cviet i travke.

Al čemu ti bol i tuga?
Ta sutra će ljepše biti:
znaš ko će te prenositi
preko gaza i jaruga?

6. BALLATA.

Faune, daj, odloži frulu tanku
i dodji sa mnom. Gledaj, zar je
ona pri onom dolje zaravanku
što provlači se gusto kroz šikarje?

Podjimo tiho, kradimice tamo,
kroz suho rašće i savite grane,
dok tajno se za njom ne došuljamo.
Nek ti se duša u grlu ne gane,
nek smieh te ne izdade;
pred svakim šušnjem plahost bježat stane.
Pred njenu stazu, u spletenom granju,
mi ćemo kutrit vrebajući na nju,
dok nožice je ne zavedu mlade
basrljajuć da na naš zaklon bane.
Ja ću je primit za ruke tanane,
u slatkoj borbi nju ću nadhrvati,
izljubit žarke usnice i lice,
a ti ćeš frulom krik joj nadjačati
da ne sjete se njene drugarice.

Faune, daj, odloži frulu tanku
i dodji sa mnom. Gledaj, zar je
ona pri onom dolje zaravanku
što provlači se gusto kroz šikarje ?

7. ROMANCA.

Zašto su jezera
danas zatitrala,
kao da je sjajna
zviezda u njih pala,
kao da ih tajna
neka želja dira,
ah, zašto jezera
dršću od nemira?

Kô sanci se ziblju
na površju njinom
bieli labudovi
i svojom bjelinom
sjaju u valovi'.
Vjetra na uzdahu
šaš i trs se giblju
u lakom zamahu.

Ti ćeš, Zoe, doći,
da se kupaš tajno.
O čarobno tielo
kao sunce sjajno,
kô labudi bielo,
koje ne skvrnuše
dosad griešne oči,
ni ruke taknuše !

Zoe — ja ću jedan
medju labudima,
kô Jupiter, biti.
Lepršeć krilima
dušu ću ti piti
kroz bezbroj cjelova:
klonut ćeš kô Leda
Michelangelova.

Šaš i trs iza nas
šuštit će u lišću,
omamljeni čežnjom.
Zlobnom nenavišću
lahor rukom nježnom
stat će da nas tjera . . .
Eto zašto danas
titraju jezera !

8. BALLATA.

Drijade tanke, na prudinu amo,
i zavitlajte kolo svoje,
kad iz šume se zlato vrati moje,
da veselom ga igrom dočekamo!

Nosit će puno naručje ljubice,
okolo vlasi vienac od paprati,
lješnaka mladih pune košarice.
I kad se k nama vesela navrati
i darove donese,
u očima će njenim ljubav sjati.
Oh, porubljene oči trepavicam,
zaokružene gustim obrvicam,
vaš pogled pokoj srcu mom odnese !
Pa kad će te se ovdje pokazati,
na drveću će granje zaigrati,
oko njeg bršljan ovit će se čvršće,
kroz lišće uzdah vjetrića će proći —
a moje srce s milja će da dršće,
kô lune sjaj na jezeru, u noći.

Drijade tanke, na prudinu amo,
i zavitlajte kolo svoje,
kad iz šume se zlato vrati moje,
da veselom ga igrom dočekamo!

9. PASTOURELLE.

O sastanci čarni naši
na prudini stepnoj, travnoj,
gdje u svakoj noćci tavnoj
vodili smo konje k paši,

da u hladu pasu ljetnom!
Sterala se duga tmica
širom brda i ravnica,
a sa riečju mirnom, sjetnom

zborili smo kao u snu.
Na mom krilu ležala si —
milujući tvoje vlasi,
cjelivah ti krvnu usnu.

Hrzali su konji divlje,
kô da noć kroz tminu jeca,
a na nebu bez mjeseca
drhtale su zviezde življe.

Dignusmo se : vrancu tamnom,
što se biesno, divlje plaši,
tegnuh ular, na nj uzjaših
i postavih tebe sa mnom.

Letjeli smo preko stepa,
u daljine, nad strmeni,
kraj ponora nebrojenih —
letjeli smo kô Mazeppa.

Plaha krda hitrim skokom
bježahu pred konjem hitnim,
a pastiri ljubopitnim
gledali su nas na okom.

I ja sam te vino čvršće,
ne plašeć se noći crne :
oh, rado se u smrt srne
kad ushitom duša dršće!

*

10. PASTOURELLE.

Kroz pukline i gudure
vjetrine se gone nagle
kô sablasti mliečne magle
po mutnom se nebu žure

i šireći ruke tanke
zagrljaju vrške brda.
Vraćaju se plaha krda,
vijugajuć kroz proplanke,

niz humove tromo, bolno
kao sprovod. Zoe, i mi
umaknimo ljutoj zimi,
pr'je neg vrieme neumolno

zatvori nam pute znane.
A vi, zbogom, vedre paše,
na kojima stado naše
plandovalo sretne dane.

Omorike zbogom vite,
ostavljam vas uzdisanjem,
prignite se gustim granjem
pa me njime zagrlite.

Zbogom jele i borovlje,
i bršljani i paprati,
a i vas ću spominjati
o kupine i korovlje.

Zbogom vedre prostorije,
gdje zapadi krvlju gore,
gdje ružične sviću zore,
a u puno podne sije

zlatno sunce u sto plama —
čim se dolje laste vrate,
prvi bajam čim procvate,
opet ćemo doći k vama.

U DVOJE.

1.

Široka krš se u nepregled stere,
pustošna, tužna. Uz kamenje golo
žutice vlat se vijugava vere
i čička struk — a širom u okolo

nit grm se vidi, niti plaho zviere
u rašću šušne. Samo krstaš 'holo,
nad onim krajem bez žića, bez mjere,
vrh dvaju hrasta kruži naokolo,

korien uz korien koji rastu. I mi,
kô hrasti oni, Zoe, preplićemo
našijeh bića snagu. Ljutoj zimi,

olujnom ljetu da ne podlegnemo :
nad nama kruži u visina plavih
ideal vječni bezmjerne ljubavi.

2.

Kroz ljubičasto, tanko predvečerje
oblačka dva, na zapadnome kraju,
nošena blagim vjetrom, kô iverje
u vedrom visu plaho lepršaju.

Kroz azur prve zviezde prosievaju,
u bistroj vodi živo kô biserje,
a dva oblačka tiču se . . . spajaju . . .
i ginu bliedeć pusto u bezmjerje.

O Zoe, milje čežnje pjesnikove :
kroz zanosnu i ljubičastu mladost,
kroz opojnu i uzvišenu sladost

zajedno srodne naše duše plove —
i spajajuć se od ushita ginu
u neizmjernu ljubavi vedrinu.

VIZIJA.

O sretne zime, što će doći, sretne,
kad ni mi više ne ćemo bit sami,
kad naše duše ne će biti sjetne,
ljubeć se, Zoe, vječnoj u osami.

O sretne zime, kad će u galami
oživjet kuća dječice okretne,
kad će s kamina zlatni padat plami
na obraščiće ružične i cvjetne.

Ti, da ih smiriš, zborit ćeš im bajke —
oni će zurit velikim očima,
kô da se čude tajanstvenoj priči.

— Gle, moje slatke i brižljive majke! —
mislit ću tajno, sipljuć poljubcima
mališa, koji najveć na te sliči.

NA IZVORU.

Uzdahom svježim kroz cvieće i lišće
nova je proljet svitala. Kad vruće
ljubavi želja mlado srce stišće,

kad duša tone u slatko čeznuće
u beskraj milja i radosti tajne —
slična na sunce, koje uz granuće

u vedri prostor prši zrake sjajne.
A mi smo, Zoe, jašeć zalutali
u šikare i šume veličajne.

Na drvlju tek su cvietci propupčali,
a ogranci su mladi, kao kose
šumskijeh vila, na vjetru titrali,

posuti sjajnim kapljicama rose.
Dok ljubica nam svježi i opojni
uzdasi pozdrav u svanuće nose.

Jašimo dalje : hrastovi bezbrojni,
lipe i briesti ostaju za nama . . .
Poskoknu konji zapjenjeni, znojni,

i maknuv glavom, sjaj sunčeva plama
u modrom njinom oku bljesne. Ptice
cvrkuću, šušnu u gustim granama.

A tebi sunce obasipa lice
ružama zlatnim, u obliku smieška,
cjelivajuć ti u krvi usnice.

U sitnoj, nježnoj ruci uzda teška
remenom prste stišće, da na njima
vidi se modra, okrutna bilješka.

Jašimo dalje neznanim putima —
kad gore, više, za nečim kroz drvlje,
pohlepan pogled s oka se otima :

kô neko bielo, fantastično grmlje,
kô sive magle pramen u daljini,
dršće i sjaje. (Put se šumski strmlje

vijuga pred nam). A i glas se čini
kô ljudski otud — i klik odjekiva,
i zov i smieh u šumskoj pustolini.

Al nije to ni grm ni magla siva,
(dodjosmo bliže), nego četa ciela
ljudstva, što jedan drugog potiskiva,

gomilajuć se oko šumskog vrela,
uz koje sjedi djevica i nudi
iz zlatne školjke vode. Njena biela

ručica ne zna što su ljudski trudi,
neg dieli samo neprestance, žurno
i barem kaplju svakom dati žudi.

Al mnoštvo čezne, otimlje se burno,
kô da se boji vrelo da presuši,
il ruka klone podatna, il tmurno

vrieme da vedri život ne uguši.
Sidjosmo s konja. Kô najžešći plamen
oživlje biesna žudnja nam u duši —

i za ruku te držeć, vuć' te stanem
med mnoštvo žedno. Sad me jedan tisne,
sad drugi gurne — posrnem i panem ;

al opet skočih. — Šaka jače stisne
ručicu tvoju i hrlimo življe —
a duh od žedje hoće da mi svisne.

„— Hodite k meni, što žedjate divlje !
Ko s ovog vrutka pije — okusit će
najveće slasti —" djevica pozivlje

takmace ljute. „— Prolazno je žiće :
tek u užitku sva je sreća. Ljepost
vječita ja sam. Ja kroz vaše biće

prosut ću svoju uzvišenu krjepost.
Bez mene sve je pustoš i golota,
bez mene sve je umrlost i sljepost.

Hodite, željni slasti i života ;
u svakoj leži ovog pića kapi
neizmjerna, nedosežna milota." —

A mnoštvo jače pohrli, zavapi,
i pruža ruke u pomamnoj težnji
iz zlatne školjke piće da iskapi.

Ajdemo, Zoe, našeg bivstva k čežnji !
Drži se jače, ne daj se — nek trudno
koljeno kleca, nek izdaju gležnji.

Još čas — i evo (nije uzaludno
vapila duša) tu je školjka zlatna !
Daj, pijmo, Zoe, strasno i požudno,

daj, pijmo, Zoe, — kad ruka podatna
duh poji naš sa slašću, blažeć biedne
i tužne dane žića nam neznatna!

Padoše školjci na rub usne žedne.
Oh, beskrajno i divno uživanje!
Sipalo sunce zrake nepregledne,

a žagorile ptičice kroz granje....

MISTIČKI SONETI.

Là est le bien que tout esprit desire,
Là le repos, où tout le monde aspire
là est l' amour, là le plaisir encore.

Là, ô mon ame, au plus haut ciel guidé,
tu y pourras recongnoistre l' Idée
de la beauté, qu'en ce monde j'adore.

Joachim du Bellay.

I.

Prolaze hitre, tajanstvene sjene
pred mojom dušom, teški leži sumor
u misli mojoj, a ukočen umor
tielo mi drži. Zar su uspomene

te prikaze što prolaze kraj mene?
Što je taj gluhi od haljina šumor?
Taj srebrn zvuk i rajske pjesme žubor?
I vidim idu čete nebrojene

andjela tankih, visoko u zraku,
dugačkim trubljam, kako fra Beato
Angelico ih u mističkim snovim

vidjo i sliko. A u polumraku
razaznajem i gledam svoje zlato
med četam tim i mišlju za njim plovim...

2.

U čudu se je svedj svjetina selska
pitala : — Zašto, kad nad bregovima
ružična zora sva u sjaju bljeska,
u crkvu hiti Xeres ? Ili ima

na duši grijeh najteži med svima,
pa moli da ga Gospodja nebeska,
milosna Majka tužnim grješnicima,
nesretnih Radost, Kraljica angjelska

od grieha rieši ? — Oni, ah, ne znaju,
na onoj tamnoj slici Majke Božje,
andjela skup na donjem stoji kraju

i njeno sveto cjeliva podnožje;
med njima jedan sličan zlatu mome,
ljubljenom zlatu — toli dalekome.

3.

U crkvu si me zvala na ročište,
u predvečer kad u njoj nikog nema,
kada samoća i pustošnost niema
prostore svete otajnošću tište.

Stupovi hite hramu na nebište,
zagrljaju se gore. Kô da driema,
uljenka gluho kršće ispod triema —
U crkvu si me zvala na ročište . . . .

U polutami stall smo pod lukom
kô pokajničke duše. Drhtala si
kada ti mlado tielo ovih rukom.

Uljenka dolje u triemu se zgasi,
orguljna ciev je dahnula iz tame:
ti si se čvršće vinula uza me.

4.

Jecahu jako kroz srebrne trublje
orgulje divnu misu Palestrine,
a jecaj onaj sad tanje, sad dublje
ozvanjao je crkvi u visine.

Ti bje kraj mene. Tamo iz daljine
plamtio oltar poput žive zublje
u tisuć svieća: od svjetlosti njine
sjale su tvoje zjenice golublje.

U misli naše vjenčanje sam gledô,
što pred Bogom se mora da izvrši,
čiji su svietu nerazdriešni lanci.

I na to sam ti vjenčan prsten predô,
a jedan svjedok štap koljenom skrši:
kô u „Vjenčanju" Raffaela Sanzi.

5.

Luka: XII. 27.

U oblacima tamjana, uz zvuke
čarobnih harfa i tananih frula
stojiš, o Zoe — a biele si ruke
sklopljene, moleć, u vis uzdignula.

Pred očima si mojim zasinula
čišća neg ljiljan iz andjelske ruke,
Djevica koji vidje, kad je čula
s usana svetih nebeske poruke;

čišća neg ljiljan, o kom Prorok zbori,
da ni Salamun u najvećoj slavi
ne imô slične njegovoj odori . . . .

Žubor se harfa zvukom frulâ spliće:
a uzdah moje čežnje i ljubavi
obavija ti djevičansko biće.

MUSICA.

1. FRA BEATO ANGELICO: ANGELI SUONATORI.

MAESTOSO.

Visoko drže svetim na usnama
andjeli trublje duge. Ozvanjaju
u svemirnim beskrajnim širinama
metalni zvuci — pa se pričinjaju

kô usklik slave. (Zlatno osievaju
sunčane zrake u čistim trubljama.)
Nek slavljen bude Gospod u svom sjaju!
Nek slavljen bude Gospod nad vojskama!

O akordi iz mističkih sborova
andjelskih, što vas čuo Fra Beato,
u najsladjem od umjetničkih snova,

u vašem skladu veličajnom duša
pjesnička ćuti milje nepoznato
i zanos slave nedosežne kuša.

2. CARLO DOLCE: SV. CECILIJA.

APPASSIONATO.

U uzvišenoj strasti uzdisajne
igraju tipke tvojim pod prstima;
oh, tanke ruke, slične ljiljanima
u polumračju predvečeri tajne!

Duboka raskoš, slasti veličajne
spliću se, dišu u tim akordima,
a zatvorenim tvojim na očima
kao da ršću trepavice sjajne.

O divna, strasna glazbo Carla Dolce,
u kojoj vječno živi nadahnuće,
ovij mi biće snagom tvoga milja!

Uza te svaka ove zemlje bol će
postati rajska, a svako čeznuće
dovinut će se neumrla cilja.

3. RAFAEL D' URBINO : IL VIOLINISTA.

ADAGIO.

Titraju strune tvoje kô ushitna
duša kad titra pred čudom ljeposti,
a s njih, u slatkoj, nježnoj turobnosti
dižu se rajski zvuci. Tvoja kitna

s ganuća kosa trepti kao sitna
na vjetru trava. Čežnja besmrtnosti
i uzvišene krjepost umjetnosti
na čelu tvome sjaje nedohitna.

Oh, igraj ! Neka vječno blagoglasje
zanese moju dušu čarnom moću,
budeći u njoj misli neobične :

a ona će — kô nemirno talasje
u pješčan žal — uronit u slatkoću
što puni tvoje oči nepomične.

EPOD.

BRŠLJAN.

Pričo je hrast : „— Neponjatno i kao
kroz mliečnu maglu miso sjećaj hvata,
kad ponosan i mlad sam jošte stao

u prašumi, što viekom obuhvata
davnine drevne. Omorika stara,
visoka jela i lipa krošnjata

kraj mene bjehu. U slici stražara
oholim vrškom sve ih nadvisivah,
grleć se zräkom iz sunčeva žara.

Kad proljet dodji — onda pogledivah
niz pašnjake, niz vrte, niz brežuljke,
na izvor, iz kog voda vrije živa,

glogoćuć hitro kroz srebrne puljke,
na čistac, gdje se šumske vile vrzle,
na satire i vješce i patuljke.

Kad zima dodji, noseć vjetre mrzle —
padalo lišće s mene, a pod sniegom
životne žile u zemlji bi smrzle.

Oh, teško bješe pod tom zimnom stegom !
Željno bih čeko da se prve rode,
dolazeć s juga, oglase pod briegom,

da hladni snijeg sa pašnjaka ode,
na mladoj travi, žutoj od svježosti,
da iznovice vile kolo vode.

I bilo jednoć : lude od mladosti
Drijade hitno zavitlale kolo,
u vrtlogu kô divlje okretnosti.

Zamirisala šuma naokolo,
a Fauni su virili kroz granje
na ono jato ružično i golo.

U jatu jedna ima noške tanje,
i čvršće skokne i govori sladje ;
oh, za ljepotom vječno uzdisanje !

Kad nenadno skup Fauna izadje,
razletiše se sve kô plahe srne,
a ona zaklon iza mene nadje —

(O sjajne oči, velike i crne,
svilene vlasi smrekom uvijene,
ručice biele i usnice krvne !)

— i reče : „„— Hraste, daj zakrili mene
od biesne čete šumskijeh bogova,
od kojih svedj smo divlji progonjene.

Iz harnosti ću svojih slast cjelova
preliti sretna u granje ti svježe,
ovit te pletom zlaćanih pramova.

Nek naviek ljubav uza te me sveže :
daj me zakrili — čuješ kako kriče
družice moje i kroz šumu bježe !"" —

Na glasak taj stâ lišće da se miče,
zatrepta granje slatkom u šumoru,
kao da iz njeg novi propup niče.

I taknu ona moju mladu koru,
pramove duge u pukline stavi,
a mlado tielo u svakom naboru

propusti klice — i divno se savi
oko mog drva — kao Bršljan čvrsti —
u uzvišenoj, besmrtnoj ljubavi.

Protegnuše se njeni bieli prsti,
uz moju koru sljubivši se tamnu,
a na njima se mlado lišće svrsti.

Tad stade sisat u dašku pomamnu
iz mene sok — a ja sam drhtô, ginô,
u osjećaju ushitnu i plamnu,

i uz dušu sam svoju nju privinô,
da nič'ja ruka, ni udesna sila,
ni Pan od tiela mog ju ne otkinô". —

* * *

Ljepota tako vječita se svila
oko života zanosnog pjesnika,
svojom mu snagom dušu zagrlila.

Okovi teški taštih mogućnika,
viekovi mračni zalud su je stisli,
zalud je ruši gnjev licemjernika !

I ako nju su za časak istisli
iz umjetničkih duša neumrlih,
u velikoj, neoskvrnutoj misli,

koja ju nekad pojmi i prigrli,
ona se opet ustaljuje življe.
Ljepost je vječna — kako bi je strli

varvari ljuti, il nevrieme divlje?

MALI SVIET.

Posvećeno mom Ocu i mojoj Majci i mojoj Braći — mojoj zemlji i mojim brdima i mom grobu medju njima.

MLINAR SIMA.

O moje malo, pitomo mjestašce
u prisoju, pod klisom i pod gorom,
pod onom starom kulom razorenom,
što strši k nebu kô mrki orijaš
iz pradavnih, bajoslovnih vremena —
oh, kako željno povraćam se tebi!
Ti drža valjda, da se iznevjerih
i da se drugom ja privikoh suncu
i drugom nebu? Možda reče: — Pjesnik
kô pčela luta od cvieta do cvieta,
pa sladjeg traži meda? —
Ali evo,
ja opet slazim u naručje tvoje,
uz obronke i lomne uz brežuljke,
kroz gustu šumu, mimo svježe vrelo,
i ono vito jablanje i vrbe
i bučne mline. Nekud — ne da mi se,
da za uviek se otrgnem od tebe,
jer duša moja, kô da se savila
kraj bielih kuća tvojih, pa se sunča
na nekoj žarkoj ljubavi i davnoj.

Eh, tako ti je! Mi smo kao stado:
po vazdan luta brdjem i pobrdjem,
kroz strme klance i pašnjake bujne,
pa kad se sunce nagne, onda kasom
u tor se vrne.
Šetajući danas
kraj brze stanem vode i razmišljam
i snatrim bogzna šta. A sunce peče,
a cvrčak pjeva žarku himnu ljeta,
a mlini buče, što se poredali
niz potok, medju vrbam' i jablanjem.

I jedan od njih — s lastavicom bielom
a sa dva žljeba — budi mi u misli
djetinjstvo moje, one sretne dane,
što traju malo, ali žive dugo
u srcu našem.
U tom bješe mlinu
Mandarić Sima mlinar, duge brade,
starost i brašno koju pobieliše.
Ja svaki dan sam k njemu na mlin sašô,
a on bi trgnô ogranak u bašti
i daruj mene krvavim trešnjama,
il staru oku iza žrvnja našô,
pa vadi iz nje pitu i uštipke.
I sad kad vidim onaj mlin kraj vode,
i kad se starog sjetim prijatelja,
kô čvrsta šaka bol mi srce stisne,
pa za grlo me primi i izažme
iz oka suzu.
Dva je imô sina
Mandarić Sima. Dvie zjenice svoje,
dvie uzdanice i dva obnovljenja . . .
Stariji već se okućio davno,
i blagoslovom : do tri unučice
starome djedi u naramke stare.
Tetoši djeda mazunice svoje,
al potajno za unukom uzdiše.
A mladji i on od sajma do sajma
od siela k prelu, od kola u kolo,
u pjesmi danju, uz tambure noću,
a u ljubavi i noću i danju.
I nije dvaput o Gjurgjevu danku
pendžere svojoj nakitio momi,
već glasi svate i traži kumove.
Pa kada dodje željno mesojedje,

zazuje žice, zaciliču gajde,
zaori cika cura i momaka,
odjeknu puška kite i svatova.
a mlada neva — grana ružmarina,
a hrabri vojno — drvo šimširovo.
Tek stari Sima od radosti plače,
a mlin se žuri, pa sve klapa, klapa,
kô srce starca.
I kad jesen zlatnom
zakuca rukom i obilnom granom,
starome djedi u naramke stavi
unuče mlado od snašice mladje.
Tetoši djeda maloga nestaška
i virka njemu u očice crne
i miluje mu hrapavim prstima
ručicu sitnu. Aoh, bože, sreće !
A mlin se žuri, pa sve klapa, klapa,
kô srce starca.
Kad to opazila
starija snaša, stegnu joj se grlo,
i nešto tajno zazebe joj dušu,
a ustima se kô pelin razlio.
I zamrzi na svoju jetrvicu,
na ono malo u bešici čedo ;
i mržnja joj je noći ogorčila
i rujne zore i vesele dane,
i mržnja joj je rieči prišapnula,
pa ona brata podžiže na brata.
I jednog dana, kad je stari Sima
pobirô ujam na mlinu, salete
na oca braća : „— Oče, daj nas dieli !
Mi ne možemo živjeti ovako,
jer do dva brata mi se ne volimo,
pa, bog i duša, potraje li tako,

u svietu će se čudo kazivati,
da brat je bratu oko iskopao !" —
Mlinaru staro protrnulo srce,
i zaklinje ih majčinim spomenom,
i preklinje ih srećom djece njine.
Al braća tvrda, kao od kamena.
Kad vidje Sima da kamen ne mekša,
on uze staru iza žrvnja oku
i podje doma, pa otvori kovčeg
u kome tvrde srebrene se grivne,
i svakom bratu izmjeri jednako.
Pa povede ih na oranje svoje
i svakom bratu podieli jednako.
A za tim jednom mlin, a drugom kuću
i svakom bratu učini jednako.
I reče njima :
„— Eto, djeco moja,
obilje božje u domove vaše,
da poživite i ne proklinjete
vašega oca. Ja sam blizu groba,
i ne treba mi ni polja ni grivni,
neg samo mira i ljubavi blage.
Pa med vama da ne bi bilo kavge,
i ljubav svoju podielit ću s vama :
sad k jednom ja ću na konak i hranu,
sad opet k drugom — tako naizmjence,
dok smrt mi trudne ne zatvori vedje". —

I rastaše se.
Prvo vrieme osta
kod mladjeg brata Sima : regbi čvršće
privlačio ga onaj unuk mali
sa viticama i očima crnim.
Al brzo hite dani — dodje vrieme,

i red je sada k starijemu sinu.
Pa ode Sima. Al mu nekud čudno
u onoj kući. One cure žive
i vjetrenjaste preveć buke dižu
i starom djedi mir i sanak kvare.
A onda srce . . . staro srce čezne
za viticama i očima crnim.
I on se vrati prije svoga roka.
Starija snaha prišapnula mužu :
„— Gle, djeda voli tamo !" —
Mladja paka :
„„— Oh, vidiš, djed se prije roka vraća !"" —
„ „Pa kad je opet morô k starijemu,
ovaj mu reče;„— Ne trebam te ! Ti nas
i tako manje voliš ! Ajde k bratu,
on nek te hrani i na konak prima ! —"
A kad se Sima mladjemu povrati,
„„— Oh ! —"" reče i on „„— sad je red na bratu,
a i mi bome, u ovoj skupoći
oskudievamo u mnogočem. Zbogom !" " —
I za njim vrata lupnuše, a srce
starčevo puče, a niz dugu bradu
prosu se suza.
Za čas zasta ondje
i htjede zvati, al mu riečca osta
u grlu pusta. A iz kuće brenči
dječinja vika. Tad u šumu zadje,
kroz stabalje se veruć. Otkad, dokad
rašljato granje zahvati mu kosu
i čupa prame il mu dere halju.
On hiti napried. Pod nogom mu praska
uveli šušanj, il se odkotrlja
kamečak hitri. A on dalje, dalje . . .
sve više, više . . . Pjena mu je gorka

ovila modre usnice. Kroz drvlje
sad strugne kos il okretni crvendać
pa zažviždnu u letu. A on dalje . . .
Već rjedja šuma, već se izbočine
iz zemlje kažu klisurasta stienja,
a sunce žarko grije, cvrčci cvrče,
komari zuje i pčele i ose.
A on sve više . . . .
I prispje do kule,
do one stare, orijaške, što se
kô stražar diže put nebesa. Rukom
koštunjavom i žutom prihvaća se
za kamenje i puste pukotine —
pa gramzi dalje . . . A iza nokata
već curi krv, dok vjetrina s visine
leluja siedu vlas, a jejina
iz skrovišta se prestrašena diže.
A dolje selo — pitomo mjestašce,
kućice čedne i torončić tanki,
i niže potok kano srebro, na njem
mlinovi žurni. Kao tamna magla
pomrsi njegov pogled, ruke klonu,
izdaše prsti . . . pa iščeznu dolje
u urvinama, a za njime bučno
ori se stienje — — —
O moje mjestašce,
u prisoju, pod klisom i pod gorom,
pod onom starom kulom razorenom
što strši k nebu kô mrki orijaš
iz pradavnih, bajoslovnih vremena —
oh, kako željno povraćam se tebi !
Ne mogu od tvog odviknut se neba
ni od tvog sunca. Milo mi je budit
u srcu zlatne, prošle uspomene.

Pa sretan sam ti u naručju tvome,
uz obronke i lomne uz brežuljke,
kroz gustu šumu, mimo svježe vrelo,
i ono vito jablanje i vrbe
i bučne mline. Nekud — ne da mi se,
da za uviek se otrgnem od tebe,
jer duša moja, kô da se savila
kraj bielih kuća tvojih, pa se sunča
na nekoj žarkoj ljubavi i davnoj.

1903.

JEDAN BOŽIĆ.

I.

Božićni vedri dani. Mala varoš
u stajaće se zaodjela ruho
kô nevjestica. Snijeg! Snijeg! Snijeg!
Dudovi, šljivik, jablanje uz vodu
ogrnuli se i ne kreću granjem,
da bieli nakit sa sebe ne stresu.
Brbljava zvona brenče — a s pendžera
odjeknu nekog hitac: jek se gubi
za brdinama, negdje dolje — dolje —
u tajni beskraj. Poplašeni vrapci
zakriče, bježe. A sokakom čopor
objesne djece gruda se. Kroz svježe
obraze rumen njihove probija,
očice suzno i lukavo vire
u liepi život. U modre od leda
i od mokrine jedni pušu ruke,
a drugi grude motaju. Tu krika,
pljeskanje, kikot....
Opet zvona brenče
i opet jekne kubura — a ozgor
niz varoš slazi, u zobuncu tiesnom
i zakrpljenom čudak čovjek, grbav, —
suludi Ilja. Sad varoški bogalj
varoški nekad zvonar. Omotanim
u prnje tapa nogama po bljuzgi,
žureć se k crkvi. Šubaru je šuplju
naherio, a siede vlasi vire
kroz odrtinu. Oči bulje u sviet
turobno, mirno — kô u grob. O brke
i dugu bradu hvata mu se inje,
a kroz nos para sa uzdahom ide.

„— Gle, eto Ilje!" —

kliknu jedan dječak,
a zlobni posmieh na crvenom licu zaigra.
„„— Ilja! Ilja! Sniega amo!"" —
kliknuše drugi. Zrakom zviždnu gruda
i skide starcu šubaru. Kô cvrkut
vrabaca radost odjeknu dječaka,
a on se prignu, diže kapu, ljutit,
par gorkih rieči u sebi progundja:

„— Djavolja djeco!" —

„„— Sad udri! — U grbu!""
i biele grude poletješe biesno,
rasprskuju se o starčeva ledja,
obieliše ga kô za ljubav. A on
rukama maše, mrmlje, trese snijeg
i htjede napried. U to jedna gruda
baš usred čela pogodi ga. Krika
i pljesak zrakom jeknu — ali Ilja
kô strielom zgodjen stropošta se na tle
i osta ležeć.
Ostaše dječaci:
i još se neki, kô tobože, smiju,
a drugi samo raskolače oči —
onda niz varoš svi — kojekud...
Zvona
srebrno, voljko bruje — a kubura
planinu s brdom veže. Na to banu
varoški pandur i par dobrih ljudi,
digoše Ilju, odnieše ga (misleć
da obamrla nemoćnika nose)
u rasklimanu drvenjaru njeg'vu.
Kad bje o' podne — kad je sve uz prostrt
božićni stô se radovalo miru
i dobroj volji, kô da srce čupa,
mrtvačko zvono zabreca turobno:
— Don! Don! Don! — zatim opet: — Din don! —

*

Mi smo
baš posjeli uz trpezu. A Djeda
trgnuv se, viknu : ,,— Ko je umrô, snašo?" —
A moja majka proviri na vrata
i, doznavši od prolaznika, reče :
,, ,,— Umrô je Ilja !" "—
,,— Bog mu dao pokoj !" —
i drhtnu djedi donja usna kao
od boli. Za čas nestade vedrine
i milja onog, što napunja naše
domove, kad se Božić na prag svrati.
Svi ćutali smo. Onaj glas sudbine
nadglasao je čavrljanje sretno
i svakom dušom tresnô. — ,,Biedni Ilja,
baš kô da i on od doma je bio !" —
prekinu djeda muk.

II.

A poslie stade
ovako pričat :
,,— Već je tomu davno
kad Ilja bješe zvonar. Šaljivdžija,
veseljak pravi, ta ni d o b r o j u t r o
nazvat mu nisi mogô ; on je uviek
dosjetkom pozdrav vraćô. A ta zvona,
ta naša zvona pod njegovom rukom
i ona negdje drukče zvučila su —
govorila su, smiešila se. U njih
on bi ulievô svoje vedro srce.
Siroma Ilja!
I imô je kćerku
jedinicu, bez majke, Mlado, svježe,
kô rani dašak. Zvala se je . . . Čekaj —
Stanojka ! Tako. Omotano lice

čitavom granom zlatnih uvojaka,
a oči crne kao ponoć. Teško
da najjači bi znô odolit njima !
I bješe ona prva — svugdje prva.
U kolu svedjer rad Stanojke kavga,
kô carstva radi. Pred njezinom kućom
vrebanje, dočik. Čim omrkni, pjesma
ljubavi s njenih san očiju tjera :
pjevaju momci — a kroz kapke samo
oholi njezin posmieh trepti. Dodji
i Gjurgjev danak, al najviše granja
o pendžeru se njezinome splelo :
čitava šuma. A o Ivan-danju :
njezini čički procvjetaju prvi
najljepšim cvietom, kô da su klinčaci ;
olovo njojzi jasnu sreću kaže.
Kad varoške su biljarice bake
vračile momke, pitale su odmah :
,,,,— Pa uzdišeš li za Stanojkom, mile ?"" —
I onda vele rastuženoj majci :
,,,,— Pa gdje ćeš, dušo, njemu naći lieka ?
Smrt lieči ljubav."" —
Jednom (kô i sada)
o Spasovdanu bješe hodočašće
u drugo selo. Podje svijet mnogi,
i ja sam pošô, pošô je i Ilja,
a Stanojka je ostala na domu.
Bilo je toplo . . . grlilo je sunce
rukama zlatnim polja, svijet čitav.
Al od popodne podiže se oblak,
Kô sablast grozan, crn kô duša griešna.
Iz naručja mu poput krvna mača
sievaše munja. Prietio je strašno
porazom crni oblak.
A Stanojka

uz okno stala i gledala polje,
varoško, divno polje : sve zeleno,
obilno, bujno. Ovdje se leluja
pšenično klasje, tamo tamnozelen
vinograd, niže šljivik — pa kukuruz,
i dalje, dalje ; sve varoško — nada
ubogih ljudi, život, radost. Nebom
medjutim oblak juri. Sieva. Grmi —
kao da neko srce zemlji lomi.
A ona gleda kroz okno i misli :
— Ah, sve će propast ! Žalosne li zime !
Ta sve će pomriet s nevolje i glada ! —

Pa sadje dolje. Izadje i bježi
k malenoj crkvi s tornčićem bielim
i dohvati se dvaju konopaca,
o tanane ih omotala ruke,
tanane, sitne — pa potegnu snažno.

Din, din, don ! Din, don ! — kô molitva jeknu
zvonova suglas. Vani jače grmi,
a ona čvršće : — Din, don! Din, don! Vani
i prva zrna krupe zaredaše . . .
Ne vidi ona — ne zna ona — samo
povlači čvrste konope, a rumen
kroz lice sjaje, a srce joj kuca,
u žarkoj nadi, misô se veseli,
kako će sutra, osvježeno daždom,
smiešit se polje varoško . . . .
Najednom
kô silan plamen zavitla oko nje,
a orljaj neki tornčićem tresnu
kô da je zvono puklo. Pusti konop
i pade na tle. Doletješe ljudi
i nadjoše je bez života. Zlatne
izgorjele joj vitice — tek oči

gledaju malko, iz njih sjaje nada
i ljubav vedra. Vrh usana tanka
crtica smieška, kog je iznenada
zatekô udar groma. Dočim vani
zadunô vjetar, razmetnuo oblak
i opet sunce k zemlji svoje zlatno
cjelovlje prosu.
Kad se predvečerom
sa hodočašća povraćao narod,
sve čudilo se što ne slave zvona,
a Ilja, srdit, najmljenog dječaka
u sebi kleo. Al kad kući dodje,
u komoricu, što miriše blagom
mažuranom i ružmarinom, vidje
med četri svieće Stanojku. Kô ploča
kamena, kojom udariš o stienu,
Iljino puče srce. I odonda
pomrčala mu pamet.
One zime
bijaše silna studen. Pusti sniezi
i vijavice. Vjetar drmô krovom,
gulio stabla. Ali svud u domu
prijatno bilo. Toplo i obilno
na stolu kruh se pušio, a vino
iskrilo kao mladost. Ali meni
pričinjao se onaj dah iz kruha
kô Stanojkina djevičanska duša,
a onaj titraj u vinu kô njena
ubava mladost . . . .".

1904.

ŽIVOT ZA CARA.

POSVEĆENO STJEPANU PL. MILETIĆU.

I.

Jesensko mutno jutro. Magla mliečna
kroz drvlje gmili kô sablast. Kraj plota,
kô okamine hladne, bez života,
njih dvoje stoje. Grozna, pusta, vječna

u oku bol im, a usna bezrječna
tek piršće, trepti. On ruku omota
o njezin pas i ona se kikota
ko očajnička luda. Nečovječna

za rugom želja drži joj se duše,
a srce puca poput stakla. Reče
on : ,,— Zbogom ! —'' ali suze riječ guše.

Tad maknu pramen plave kose, dirne
poljupcem čelo. Tarantas poteče —
Njen jecaj ječi kroz prostore širne . . . . .

2.

Drndaju kola blatnim drumom. Selo
u magli dolje izginu. Kroz šiblje
tanano blješti nebo sivo, bielo.
Poljija pusta : niz prazne se griblje

srebrene vodne mlake. Neveselo
prohladni vjetar gole vrbe ziblje
i ljušti lišće zadnje i uvelo.
On sjedi miran i glavu prigiblje

na žuljav dlan, pa onaj žudi plot i
jablanje, bunar, stoborje i veče
prijazno, zvučnim razblaženo zvonom,

što dušu sladi, a pohote kroti . . . .
A ruka sama grudima poteče,
da kucaj srcu zaustavi bonom.

3.

Na dvoru pljušti kiša, a niz stari
i čadjavi se duvar kaplje ciede.
Drjemuška mačak na banku i prede.
Samovar žurno glogoće i vari,

u vazduh iz njeg hite kolobari.
Zgureno, nujno pokraj peći sjede
otac i majka. On reče : „— Što vriede
uzdasi tvoji — i taj plač što mari ?

To je svejedno. —" „„— Znadem —"" ona šapnu
a jecaj kida šaput, „„— ali čemu
materi daje Bog . . . ."" i riječ zapnu.

Tad nadoveza starčić plah, umilan :
„— Do vieka, stara, čast i slava Njemu !
On mudar jest, On svemožan, On silan ! —"

4

U krvi zapad plamti, varoš sveta
rumeni se kô silna ruža. Kao
pomamne zublje tornji i kubeta
iz dalji bliješte. On je na brieg stao,

pa gleda čudom raskoš toga svieta
i snažni sjaj, te žarom obasjao
njegovo oko. Ogromna se sjeta
iz srca splinu, duh se razabrao

i veličanstvom napunja se nekim.
A dolje šumi rieka, a na Kremlju
zabruje zvona glasom blagim, mekim . . .

Poposta časak, prignu se na zemlju,
šubaru skide. Sunčev trak na golu
položi glavu kô aureolu.

5.

Kroz kolutove tamjanova dima
svietnjaci trepte, ikonostas blista,
sa kog, kô krvav mjesec, lice Hrista
svoj blagi pogled baca vjernicima.

Bortnjanskog tužna pjesma obuzima
prostore svete : kô od srebra čista
glasići djece ječe. Poput lista
na vjetru division dršću srca u grudima.

I presta služba. Ali kroz tišinu
najednom romon patrijarhe glasa,
uzdahu sličan, soborom se vinu.

Kô silan val se mnoštvo zatalasa,
a iz dna dušâ krjepki i svečani
zaori uzvik : „— Bože Carja hrani ! —"

6.

Čekaju čete poredane — mlada
i krjepka momčad : silna ruska duša.
Od jednog k drugom šaput, a on sluša
i svoga cara vidjeti je rada.

Titanom on ga drži, on se nada.
da u njeg oko kô zublja, te tmuša
pomrčat ne zna, koje zalud kuša
da smrtna motri zjena. Iznenada

kimvali, trublje odjeknuše snažno.
Car ide : tamno lice, oko niemo.
Al on ga gleda smjelo i odvažno

i ganut šapće: „— Vidiš, u daljinu
mi polazimo: krvlju našom ćemo
otkupit tvoju radost i vedrinu ! —"

7.

Zanosno zbori car : „— Junaci, čije
grudi su gvoždje, srce žestok plamen !
Osvojite mi kraj, gdje svedjer sije
sunčani pogled neugasiv, mamen —

osvojite mi carstvo sunca ! Bije
snažna me želja, da, kô slave znamen,
podignem hram još ljepši nego li je
Uspenskij sobor. Svietlih zraka pramen

iz sunca ćemo trgnuti i ovit
jabuku s njima silnu ispod krsta.
I u tom hramu želim ja ponovit

krunjenje svoje ! —" Reče car, a sluša
pobožno krotka vojska, sluša čvrsta
i krjepka momčad, sluša ruska duša.

8.

I brza napried bučno vlak — niz ravne
prostore tundre, preko voda biesnih
i stoljetne kroz jele, te uspravne
spram prostora se uzdižu nebesnih.

Kroz štropot kola struji, kano davne
prošlosti odjek, glas turobne pjesni,
a balalajka jeca kô sred tavne,
olujne noći ubogar bolesni.

On čelom staklo okanca pritište
i gleda u sviet pojuć : „—Dodji, dušo,
u suton tavni sadji na ročište

k livadi onoj. Ah, tamo je krasno!
I ti ćeš doći, čekat ćeš me, dušo.
No sve je zalud — jer će biti kasno . . ."

9.

Praskaju grane, a zviždduk se vije —
Gorostas regbi kroz prašumu luta,
uzdišuć muklo, krči sebi puta
rukama snažnim : to vjetrina bije

sibirsku pustoš. Sve u vlaku snije,
tek on je budan. Njega mori ljuta
beznadna čežnja, pa ispod kaputa
uvlači ruku, gdje na srcu grije

srebrni obraz, majke spomen dragi.
On prinese ga na usta, što gore
kô živa rana. Dugo osta tako,

dok san ga nije obhrvao blagi.
A vani vjetar jake čupa bore,
praskaju grane, vuci viju jako.

10.

Ružičan posmieh siplje jutro svježe
na čudnu varoš i ovija krive
linije kuća i pagoda. Žive
rječine ljudi sokacima bježe

kroz sjajnu rumen. Stojeć ispod veže
trgovci nude povjesma, kadive,
papirnog cvieća, džidže zamamljive
zvjedljivom mnoštvu, te s' uz tezgu sleže.

On željno motri šarenilo bujno,
pa misli: „— Ono sviloruno platno
u nakite će ona izvest same;

njezino lišce razvedrit će nujno
oboci ovi, a prstenče zlatno
nju će još čvršće privezat uza me. —"

11.

Bijaše praznik. Mladi i okretni
podjoše tamo, gdje se groblje stere
sinova sunca. Kroz drvlje se vere,
kô tajni cjelov, dana prizrak sjetni.

Kô ogromni stražari tisućljetni
kioski hitni i nakazno zviere,
lukovi smjeli, zmajevi, himere
na podnožnicim, gdje se vrze cvietni

splet arabeska, ukočeno stoje.
A njemu miso za mišlju se reda
i on se vraća u djetinjstvo svoje,

spominje bajke nejasne i tamne,
pa osvrće se plaho, kô da preda,
da utvare se ne probude kamne.

12.

Rominja kiša, a noć je. Po kliskom
i blatnom tlu koraca vojska. Krište
promukli glasi, a očajnom piskom
ubojno zrno tople grudi ište.

U dalji bljesne, pa zagrmi. Diskom
plamenim regbi, da se niz bojište
umeće Samrt. Grčevitim stiskom
njegovi prsti ljutu šarku tište

kô vjernu ljubu. U oku mu titra
dušmanskog ognja odsjev, srce bije
i igra, kô pod vještom rukom citra.

Srčući napried uz kriku drugova
on misli, dolje u mraku se krije
zvjerinje s groblja sunčanih sinova.

13.

Kô bieli pokrov slegla se je pusta
jutrnja magla. Čopor konja hrže,
topovi riču, a s tisuće usta
ozvanja : „— Hura ! —" Vodje kliču : „„— Brže !

Naprijed ! —"" A on pade, pak se usta
i dalje hiti. Pušku k licu vrže,
u maglu gadja. U to krvca gusta
niz čelo, kano prosip ruža, trže.

I htjede dalje — ali pred njeg kroči
kô neka strašna avet praznoočna,
jabuku žarku u pregršti stišće.

On zdvojno kriknu, rukom pokri oči :
jabuka pršte poput groma moćna,
rastepe klupko ljudi — kao lišće . . .

14.

Nad tamnom gorom krvav uštap plano
kô strašno oko. Kô crn plašt se suče
po nebu razdrt oblak. Polagano
plašljiva sjena razbojem se vuče

i obzire se. Je l' se glasak gano,
u gaoljan se visoki uvuče.
I poslie malo opet tapa kano
zvier, nadje leš i sa njeg ruho svuče,

džepove prazni. Zatim drugi hvata,
prevrće, traži i otkapča puca
odore krvne, pa otrže s vrata

srebrni obraz, koji se svjetluca
na mjesečini. Svud je mir — tek zamah
vjetrića šušti medju trstikama.

15.

Iz teška se je preno sna. Po čelu
jutrnji dašak golicne ga tio
i čini mu se : to je cjelov bio.
Pa eto ranu zaboravlja vrelu

i nalazi se kod kuće, na selu,
na dragom polju. Klas se k zemlji svio,
hariši kriče, vasiljok se skrio
med gustom raži. A tamo na vrelu

lagaško pjesma zvoni, cepti, plače
i takmači se za žuborom vode
sad tiho — tiše, a sad jako — jače —

A on sve sluša, trudnu diže glavu,
al svježa rana opet ljuto bode
i glava natrag klonula u travu.

16.

Zgrušana krvca oči mu zatvara,
prstenje svietlo pod vjedjama struji
kroz tisućbojnu maglu. Tanko bruji
u uhu, sitno — regbi cvil komara.

Čas kucne bilo, časkom se odmara
kô sahat prije neg će stati. Zuji
kroz mozak čopor misli : u oluji
oblake tako pramen munjâ para

il travom zmije plaze. A grud peče,
i čini mu se da mu iz nje vadi
ogromna šaka srce, iz kog hiti

krvavi plamen, On se trgnu, reče :
„— Ah, pusti srce ; u njem zlatni nadi :
još hoću ljubit, jošte hoću žiti ! —"

17.

Noć pusta, mrka. Pokriveno sniva
njih dvoje starih, kô dvie trudne oči.
I mir je : samo crv u brvnu toči
il plahi vjetar škrine kroz ćerčiva.

Kô uzdah noći pred ikonom živa
uljenka gori, a izbom se koči
pokućstva tamna sjen. Na jednom kroči
do vrata neko, lupne poput diva.

Prenu se stara — gleda : pred ikonom
drhtavo svjetlo raste, raste više,
postaje srce krvavo, rumeno,

što trepti jadno, ječi jekom bonom
i „— Majko ! Majko ! —" kriči. Poput kiše
starici suza poli lice sneno.

18.

Kô plašt poliven grimizom, crveni
svod se nebeski. Razbojem svjetluca
oružje pusto, kolajne i puca.
Leševi posvud leže povaljeni,

zgrčenih pesti, čela izranjenih.
Nad njima mrka tičurina kljuca
i mrtve srče oči. Vjetar puše, puca
trstika žuta, oblaci gonjeni

visoko zrakom, kidaju se. Gasne
posljednja zviezda u naručju zore,
što zlatnim usnam vrške gora ljubi.

Na to se lice Proroka sa Jasne
Poljane kaza kroz oblak i zbore
njegove časne usnice : „— Ne ubi ! —"

U SJENI ČEMPRESA.

MRTVOM PRIJATELJU.

Kad sunce tone sred zlatne pučine
tužimo i mi onim zapadanjem,
i ako znamo da će novim danjem
iznova ono sjajno da zasine.

Kad tužna jesen s drvlja lišće skine
tužimo i mi onim umiranjem,
i ako znamo da će novim granjem
izbiti propup čim zima umine.

Kad laste sele ispod našeg krova
žalosno mi se rastajemo s njima,
al' ipak doć će, doć će one s nova.

Al ti nam ode u nepovrat, Milo;
čemerna bol se bratske duše prima,
a beznadje se u srcu savilo.

KRANJČEVIĆ.

Neumorna je miso uronila
u skrovnost srca i ponore duše,
tu raskopala sve i raščinila.
Tad htjede prodriet kroz magle i tmuše

života, pak se prkosno uzvila
na visove gdje vijorina puše ;
provijala se, pitala, vapila
nebesa kletvom, da se ne ogluše.

Nebesa stoje niema kao stiena.
Ona u svome beznadju se svija
i grči kao na žeravi zmija,

dok nije pala pusta i slomljena, —
a na sviet liepi sunce zlato hita
a sviet se smieši, živi i ne pita.

1908.

KNJIGA SUNCA.

Laudatu si, mi Signore, cum tucte le tue creature, spezialmente messer lu frate Sole, lu quale lu iorno allumeni per nui; e ellu è belu e radiante cum grande splendore; di te, Altissimu, porta significatione.

Sv. Franjo Asiški: Laudes creaturarum.

TI NE ZNAŠ NAŠE SUNCE.

Ti ne znaš naše sunce: Kada gräne
i zlatnom usnom ljubi vrške gora
kô zlatni bog, a površina mora
purpurnim smieškom smiešit mu se stane —

Ti ne znaš naše sunce: Kada plane
u žarko podne, kad iz modrih dvora
vatrenom zubljom pali list po gorâ,
potoke suši, izgara poljane —

Ti ne znaš naše sunce: Kad se žari
pri zapadu, u beskraj kada gine
i poput srca ranjena krvari —

Kô naše sunce mi smo: sve miline
nas mame slašću, i nas strast izgara,
a i zapad naš je od krvi i žara.

NEPTUNOV HRAM U PAESTUMU.

Vladimiru Nazoru.

Kô sunčan san, kô čudna, nevidjena
prikaza stoji hram Neptunov. Snažni
stupovi nose teret krjepkih stiena,

kô gorostasi hrabri i odvažni,
što na ramenu Olimp nose. Vrieme
potamnilo ih, zrak oko njih vlažni

savio trulež, u kom klije sjeme
i lišaja i gljiva i bršljana,
što srču sok iz drevnog kama. Nieme

tu traže sove zaklona i stana,
a pauk vreba ljute na komare
i trovne muhe. Pusta, očajana

sva priroda je u okolo : bare
gnjiloćom dišu, groznica se vuče,
kô strašna sablast, za ljetne omare.

Uz goli kamen bunika se suče
i nesmiljena kukuta : med njima
nit igra leptir, niti pčela zuče,

neg samo poskok zviždi. I ne ima
tu čobančeta, nema stada ; vrelo
njih vabi svježe medju jablanima.

Al ti se ipak dižeš hrabro, smjelo,
Neptunov hrame ! Jakreb te ne peče
kroz razpucano što ti gmiže tielo.

I kada sidje to purpurno veče,
odsievaš svojim linijam o jasni
nebeski azur — a kroza te ječe

šumovi vjetra kao spomen krasni,
što opetuje iz prošlosti milje,
kad ono k tebi Poseidon časni

banuo na prag. A s njime obilje
plavokosih Nereida i stari
ronilac Nerej, kom u kosi bilje

treperi morsko i koralj se žari
i aršću alge. S njime Amfitrita,
kraljica plava, kojoj strasni žar i

pomama biesna iz zjenice hita,
a duga, duga kosa krije rame
i bokove od alabastra. I ta

nebeska družba, oj ponosni hrame,
posveti tebe ; svoju vječnost uli
u stupovlje, u goleme ti kame,

u kapitele, što su zadrhtnuli
oćutiv život. A izvana plamom
sunčani zraci sveg te obasuli,

kô zlatna himna neba. Pa kad tamom
noć prekri svemir, prošav dan u sjeni
i miru, nesta bogova — a hramom

ležaše s kose biser otrunjeni,
il krvav krnjak korala, il prazna
ispita školjka . . . . O divni spomeni !

Uz njih ne ćutiš uzdaha porazna
močvara pustih, ne smeta te sova
ni podli namet od korova razna ;

ne vriedja tebe navala viekova
nit podgriza te gušter, što se grije
na podanku neslomivih stupova.

*

O Vlado — gledaj : naša duša ti je
kô onaj hram, u njoj se silna snaga
ljubavi čuva, u njoj moć se krije

božanska, koje nekoć uli blaga
nebeska milost, e da tu kod ljudi
bar negdje bude slavi njenoj traga.

Kô onaj hram smo : sa čežnjom u grudi
za besmrtnom ljepotom, nit nas smete
što podli šišmiš pohulit nas žudi,

što korov nam se oko nogu plete,
il mračna ptica prha oko čela,
da obzor našem pogledu omete.

Mi heroji smo ! Napried ! Nova djela
nek kliju, Vlado, u mladjanoj duši,
nek jekne, Vlado, naša pjesma smjela !

Oh, pjesma naša ! U magli i tmuši
nek bude zublja biesna, razpaljena,
da zloduha je mržnja ne uguši ;

gdje nevoljnika nadje izmučena
tu utjehe, tu melema nek poda,
a neka hrli krjepka i vatrena,

neobuzdana — gdje zove sloboda !

KĆERKI BOŽENI.

U kući mojoj
slavila ljubav tripudij :
kroz vedre odaje
ječaše mladosti posmieh
kô kristal. Orgije ljubavnih rieči
drhtahu aerom toplim
kô sunčani žar u podne
kad trepti nad zlatnim poljem.
I ja sam u pjesme zvonke
skupljao posmieh i rieči
sipljuć ih u sviet, kô cvieće
što bajam truni na zelenu bašću,
kad južnjak njegovim prostruji granjem.
U kući mojoj
slavila ljubav tripudij !

U mekom kutu
nadjosmo, dušice, tebe
jednom u proljeće
kô golo, krještavo ptiče.
Glednusmo jedno drugom u oči :
Otkle to pamučno zrnce ?
Možda se kroz dva najsladja
promaklo poljubca naša ?
Il iz „ Nocturna" Chopina
to je zaostali akord ?
Ili iz mog „Canzoniera"
to nježni oživje Petrarkin sonet ?
Al ko bi mogao otkriti kako
u mekom kutu
nadjosmo, dušice, tebe ?

Azurne oči
kô krupan kraljevski dragulj,
duboke kô ljubav,
a nujne kô pjesma ona
te pastir dinarskim bugari stienjem.
Mirisna krvna ustašca
na bliedom licu kô procjep
na zrelom puknutom šipku.
Zubići sitni kô zrnje,
al sitno biserno zrnje,
a tanki prstići nježni
kô pet listova divljakinje ruže. —
Nô ja sve puštam, topeć se u tvoje
azurne oči
kô krupan kraljevski dragulj.

Od onog dana
drugi je u kući život.
Na pendžer svaki dan
kuca nam jutrnje sunce :
— „Pjesniče, mirisna dušice gdje je ?
Daj mi je, da je poljubim !" —
Za tim čavrljavo jato —
sjenice, čiope, vrapci :
— „Pjesniče, družici našoj
nosimo žagor i cvrkut !" —
Na večer mjesec kroz zastor
dobaci zraku : — „Pjesniče, srebrnim
rukama grlim to mezimče tvoje !" —
Od onog dana
drugi je u kući život.

I čitav svijet
prolazi sobama našim :
čobani, kraljevske
za kojim uzdišu kćeri,
i strogi okrutni kraljevi siedi,
gradovi od alabastra,
krilati zmajevi ljuti,
čvrsti viloviti konji,
vještice, sirotna djeca,
biele kozonoge vile,
mudro i kudravo pseto,
lukava lija, oblizava maca, —
a njene zvjedljive gledaju oči
gdje čitav svijet
prolazi sobama našim.

A ja medjutim
hrvam se rukama snažnim
u borbi života.
Ponosno udaram šakom
sudbi na vratima, vičuć : — Otvori ! —
Starica otvara mrka
i pita : — „Šta želiš, strančе ?" —
— Kaži mi puteve zlatne
što vode k veselju vječnom ! —
Ona se nasmija gorko
vratima lupi i reče :
„— Sam ih potraži ! Davno ih ne vidjeh,
osliepih okom i koljenom klecam !" —
A ja medjutim
hrvam se rukama snažnim.

Buktinja biesna
pjesničko srce je moje —
al k meni ulazi
laganim skokom Božena
kô plaho srnče. Malenim rukama
uzimlje to moje srce,
a ono gori kô vulkan,
a ono bjesni kô pakô.
Ružičnim prstima čarka
u onu vatru i kriči :
„— Ja držim, ja držim sunce !" —
od kog joj lice se bledjano žari.
To dosad ne znade učinit niko !
Buktinja biesna
pjesničko srce je moje.

I nema za me
umora, nema klonuća !
Iz tvojih ručica
ja primam veliku sreću —
ah, onu sreću, te čitavi svijet
beskrajnim svojim daljinam,
prostorjem svojim nebeskim
čovjeku dati ne umje.
Iz tvojih ručica sitnih
ja primam ogromnu snagu,
pa pletem plamenje žarko
što bukti iz moga srca — i srćem
u život, u bolje dane, u slavu —
i nema za me
umora, nema klonuća.

A tebi želim
veselje, što meni dade :
veselje raskošno
hitrog i zlatnog života !
I ne mira, ne tišine, ne stanja,
nô burne životne igre
onoga čarobnog kola
pomamnog, uz pjesme zvučne,
kô što ga vile u gori
uz vrutak srebrni viju,
uz vrutak životnih slasti.
Inače, mi smo kô mliečna magla :
udesni prodje dah — više ni traga !
S tog tebi želim
veselje, što meni dade !

ONOJ, KOJA ŽIVI UZA ME.

Kroz noć života vrludam i vičem
za srećom, ko pijanac : — Stani ! Stani ! —
A sreća plaha, ko gonjena bičem,
u mrak se gubi crni i neznani.

Ja napried za njom . . . Sad me stiena rani,
sad o drvo se bijem i spotičem;
uz provalne se povlačeć bezdani
krvavim dlanom ispitujem, tičem

sumnjivo tlo. Tad stade ti preda me
u ruci držeć živo srce, koje
ljubavlju plamti, kao luč sred tame.

Rasvietliše se rov i gaz i kamen.
A ja se, žedan, hvatam ruke tvoje
i iz tvog srca pijem krv i plamen.

FERRAGOSTO.

O Zoe, o slatka Zoe ! U duši dršće mi spomen
na usne tvoje, što divlje,
pomamno gore, kô ovo rimsko razbješnjelo sunce,
pa srce udara življe,

pa krvca još krjepče struji, a duša strastvena moja
za tobom čezne i gine !
O Zoe, o slatka Zoe ! Sumoran bez tebe život
bez milja i bez vedrine

protiče pjesniku tvome, kô tužna ponorka rieka
što se u pržinu gubi,
al misô sve k tebi hrli, al svaki moj atom želi
da ljubi, samo da ljubi.

Iz jutra krvava zora zove me gore na Pinčij
gdje šušti granje i lišće,
pa gle, kô drevnoj u bajci, kroz drvlje virkuju hitre
Drijade i svaka stišće

ružične prstiće svoje i smjelim bestidnim kretom
poljupce baca mi vruće —
i onda kikoće zvonko. A mene opija ljubav,
a mene mori čeznuće

i bježim k palačam pustim, da izmedj stupova hladnih
što sjajne svodove nose,
počinka nadjem i mira. Al gle, eskilinska Venus,
bezruka, napravlja kose —

mramorna svojom ljepotom u čudnom odsjevu blješti
i trepti i živi i dršće,
a meni još jače sinu pred dušom prikaza tvoja
o Zoe, meni još čvršće

proteče mladosti zanos kroz trudno klonulo tielo.
A vani kô požar grije
veliko sunčano oko. Vabi me, pozivlje, dolje
u polja. Žuti i zrije

pod ljetnim poljupcem zlatnim prignuto bogato klasje
iz koga skakavci ciče
i cvrčak brbljavi cvrči. Pokatkad s Tibera dašak
u žito zadje i miče

tanane vlati, kroz koje krvavi makovi bljesnu
razbludno, kô posmieh s tvoje
crvene usne, o Zoe, kad najveć užitka želiš,
kad hoćeš ljubavi moje.

I mene kô neka želja obuzme, i usta moja
na pô otvorena hlepe
za tvojim usnama vrućim, i duša u sebi one
časove ponavlja liepe

kad smo po poljima našim, uz jaki kukaca piskut
u sienu i bujnoj travi
ljubavno slavili slavlje (i onda s žege nebeske
titrahu prostori plavi),

pa u tom snatrenju sada ja željne podižem ruke
i vapim: — O sunce sjajno,
o snažno, podatno, sunce ! bože života, raširi
to krilo svoje beskrajno

i prospi žeženu raskoš plamnih zlatnih trakova
u moje bivstvo ! Raspali
tu krv što mladošću vrije, što mojom bjesni nutrinom
kô vjetrom šibani vali,

pa užarenoj kad zemlji na grudi klonem, opijen
božanskim plamenom tvojim,
tad nek mi Zoe zatvori žedne iznemogle usne
pomamnim usnama svojim ! —

Rim, avgusta 1903.

U LOVU.

Plavetni prevjes Aurora diže
s prozora svojih i kroz maglu tanku
pogledom vedrim preko svieta siže.
Sve titra, igra, blješti : k novom danku
ružične ruke širi,
ružične širi grudi,
a sjajni dan sav diše, dršće, miri,
a sjajni dan se bliži, čezne, žudi.

„— Na noge, vitki hrti, vjerni moji !
Još sunca nema, nit se magla slegla!
Daj, pohitite ! Pusta divljač stoji,
daj, nanjušite tragove i legla !" —
A hrti poput zmije
vijući glatko tielo,
kô da ih silna žedja krvi bije,
na mene skaču biesno i veselo.

I pohitismo, pregazivši mlake.
Kad udarismo goram uz strminu,
tad zlatno Sunce ruke diže jake
i Auroru od dana otkinu,
a ona, kô Semela
u Jupitrovu sjaju
kad vidjet božje veličje je htjela,
u sunčanome zginu zagrljaju.

(O sladjano i blago umiranje
u besmrtnome cjelovu pomamnom !)
U to je sunce prodrlo kroz granje
žareći lišće svojom rukom plamnom ;
žagore ptice sitne,
o stabla žuna kljuje,
dotiče svježi vjetrić grane kitne,
iz dalji lavež hrtova se čuje —

Al iznenada, kao otjerani,
bježahu oni, zapjenjeni divlje ;
lajaše jedan prema onoj strani,
a drugi, tamo kô da me pozivlje,
oko mene se vio.
Zar nanjušiše lova ?
Zar suri ih je medvjed prestrašio,
il opaziše čopore vukova ?

I podjoh s njima niz strminu šume
uz hrastove i spleteno uz briješće ;
smetosmo staze, ostavismo drume,
basajuć onud kud je drvlje češće.
Najednom, gle, kroz granje
bjelasa nešto. Mramor ?
I začujem kô tiho ćeretanje,
kô kikot, kriku, šaptanje i žamor.

Povirnuh zvjezdljiv mimo preplet granja
i vidjeh čudo, sanak, ljepost, čežnju ?
Zar eto k nama nova sidje Diana ?
dovede amo Nimfa četu nježnu ?
O, Francesco Albani,
ovakav možda tvoju
ushitnu dušu prizor čarni zani,
kad besmrtnu si stvarô sliku svoju !

Titraše vrelo. Ja u površini
srebrnoj gledah drhtanje ljepote
isprekidane u čarnoj bjelini.
Al ipak mi se željno oko ote
i, kô Akteon smjeli,
kroz granje se provukoh.
O grudi rosne i bokovi bieli,
o hitna nono i tanana ruko !

Uz krik i ciku nesta sveg u gaju.
Pram strani gdjeno zginu četa ona
hrtovi moji kao biesni laju,
Oh sretniji si Xeres Akteona !
O, Zoe, bježi, hiti
niz šumske stranputice,
jer smjeli će te pjesnik uloviti,
izljubit tvoje grlo i usnice !

*

SJEVERNI SONETI.

I.

Po tmurnom nebu bezoblične hite
jesenje magle, kô da splinut žele
u prostor mutni il u tajnovite
i čarobne kô predjele da sele.

O magle sive tanke, nevesele!
Raširite mi vaše ruke vite,
rastvorite mi vaše grudi biele,
i moju dušu snažno zagrlite!

Oduzmite joj uzdisaje plamne
i misli tople, pa ovite one
lukove hitne i krovove tamne,

tornjeve vitke i uske balkone
sjevernog grada: sve neka oćuti
što moja južna, žarka duša ćuti.

2.

Sa starinskoga gotičkog balkona
kraljica gleda moja u beskrajnu
sjevernu pustoš. Čežnju dugu, tajnu
u sebi kriju do dva oka ona

zafirno-blieda. Vlas joj zlatno-sjajnu
sapliće vjetar uz vitkost kolona:
i duša tako, od ljubavi bôna,
o želju spliće misli uzdisajnu;

i duša tako, poput zjena plavih
što glede u dalj pustoši sjeverne,
u dalj se gubi kroz carstvo ljubavi

beskrajne, bolne, beznadne, svedjerne.
O kraljice! Za modre oči tvoje,
ja dadoh nebo, dadoh sunce svoje!

3.

Ti znaš za život presadjenja bilja
s juga na sjever, medju led i inje,
gdje samo vidi kraje golotinje,
gdje nema zrakâ sunčanih obilja.

Gdje storučni kô heroj bura divlja
bjesni i krši borje i hrastinje,
a kamo l' ne će ono sirotinje
na blaga viklo milja i okrilja.

Al nije takva moja ljubav plamna!
I presadjena ona od svog žara
osjeća, živi i čezne pomamna.

U divljoj snazi ona visočine.
ponore, vjetre blaži i obara,
dok na usnama tvojim ne počine.

ROMANCE VEDROGA LJETA.

I.

O polnoćnoj ljutoj tmici
kad jejina plaha huče,
kad se sušanj vjetra suče
po grmovlju i živici —

u gustini bašte tvoje,
na busenu rosne trave,
ispod ruže mirisave
polegô sam srce svoje.

E, kad ti u baštu zadješ
sva krvava i rumena
i mladošću ovijena,
ti da moje srce nadješ,

pa da u njem rane vidaš,
gasiš požar strasti biesne,
nade tažiš neizvjesne,
s njega trudne želje skidaš.

2.

Poslao sam svoje sanje
njoj u susret. Nek obadje
čitav svijet, dok je nadje.
Podje sanje, uzdisanje!

Veralo se medju klasjem,
uz makove i modrace,
popadalo na klinčace.
Prešlo morem i talasjem

ozareno zrakom sunca,
sljubilo se s kapljam rose,
po voćkama prosulo se
poput plahog, nježnog runca.

Pa kud god se ona gane —
strmim putem, ravnim drumom,
morem, baštom, poljem, šumom,
pred nju moje sanje pane.

3.

Vjetar lišćem popuhuje . . .
Ja cjelivam njeno lice
i gdje pao cjelov, tu je
procvô klinčac i ružice.

Kroz krošnje se sunce krade . . .
U pučinu njena oka
modra, sjajna i duboka,
ja utapam sne i nade.

Žutokljuni zvižde kosi . . .
Ona spušta glavu bliže,
iz kose se miris diže,
um mi mrsi, misli nosi.

U vrtložnom kukci jatu
ziče, zuje, piskom jasnom,
a pod mojom rukom strasnom
njene drage prsi cvatu.

4.

Gledalo je sunce sjajno
našu ljubav divlju, plamnu,
al ja volim noćcu tamnu,
kad je mračno, tiho, tajno.

Noć odnosi trag življenja,
stvari sniju, bića šute,
a u nama duše ćute
snažnu volju približenja.

Krvnu usnu usne sišu,
srca čuju jedno drugo,
zagrljaji traju dugo,
pune grudi puno dišu . . .

Tamna noći, sadji k nama !
Vodite me, zviezde sitne !
U meni su nezasitne
pusta želja i pomama !

5.

Kroz mjesečnu noć i ljetnu
posvuda te, dušo, ištem,
lutam grmljem i strništem,
pretražujem baštu cvjetnu.

Vrebam svakom na raspuću,
gazim vode, humke slazim,
sav komšiluk obilazim,
ispitujem dvor i kuću.

Šuljajuć se krhkoj veži,
k oboru se verem tvome
kano lupež . . . kad al bome
na me mrsko pašče reži.

I vraćam se na pô puta —
znam ja, znam ja, što to znači :
tako našu ljubav vrači
dosjetljiva ujna ljuta !

6.

Sviet se pokri sjenom tamnom,
niz prodolje vjetar puše,
ti ulaziš, zlato, sa mnom
u odaje moje duše,

gdje od žarkih misli svojih
postelju ti bračnu spravih,
od uzdaha platno skrojih,
a dušeke od ljubavi.

Spusti u nju svoje tielo
puno kao teško klasje,
mirisno kô voće zrelo
i nemirno kô talasje.

A ja, klečeć pred posteljom
na razbludno tielo tvoje,
divljom snagom, biesnom željom
cjelove ću prosut svoje.

DUNJA.

Pred starim domom mojijeh otaca
ponosna dunja svoju krošnju širi,
kroz njeno granje sunce zrake baca,
a zlatni plod joj oštrim dahom miri.

Iz dalji bleje čopori ovaca,
i plandujući pjevaju pastiri,
i ječi zvečaj konjskih praporaca,
Iz svog kućerka garov mudro viri

i žmirka na me. Al u meni gine
od čežnje srce, trudna misô bludi
kroz sjajne dane, kojih nije više —

a onaj zadah dunje, pun miline,
u duši mojoj spominjanje budi,
da i grud tvoja dahom tim miriše.

KONJANIK.

. . . . i čini mi se, da sam
ponosan, smion konjanik
u oklopu srebrenom.
Na glavi blještav šljem,
a lice vedro, slobodno,
a oči vatrene.
Pod njima u veseloj liniji
savija se posmieh,
mladi i crveni posmieh,
kô što se svodom nebeskim
radosna savija duga.

Podamnom djipi konjic —
kô prva mladost
krjepak i čvrst ;
gibak i gladak
kô vješta, milosna laska,
koju lukavo momče
u kolu curi dobacuje.
Leprša njegova griva
kô neutažena želja.
A oko — crno, široko, plamno
kô crno zrcalo,
kô sjajni ponor,
kô ljetno podnevno polje —
gleda nepomično silne prostore.
A poput zlatnih zmija
ovija njega pusat i remenje,
sve okovano zlatnim kovčama,
sve narešeno sjajnim ljuskama.

Podamnom djipi konjic . . .
I jedva susprežem uzde,
što moju režu put.
Kopito bije o kamen,
a kamen ječi,
iskrama igra,
diže se prah,
a biesnom vrancu iz nozdrva
izbija snaga, napor, dah.

I prolazimo
beskrajnom ravnom alejom :
sa obe strane visoki jablani,
bezbrojni, upravni,
zaogrnuti lišćem treptavim,
pram nebu granje dižu storučno,
i prazne prostore grle,
i nieme žele visine . . . .
A med njima letimo mi
mameno, hitro, nedostiživo,
u oblaku prašine,
u zanosu pijanom,
u topotu divljem.
A na dnu aleje
daleko, daleko, daleko,
gdje jablanje se više ne razaznaje,
kô krvav se disk
iz tajnih diže dubljina
jutrnje sunce . . .

I mi pram suncu hitimo
mameno, hitro, nedostiživo,
u oblaku prašine,
u zanosu pijanom,

u topotu divljem,
sve čvršće,
sve žešće —
e da se preveć ne digne
i nas na zemlji ne ostavi.

I mi pram suncu hitimo...
Al i ti, liepa moja,
ti, dušo moje misli,
al i ti s nama putuješ.
U naručju te nosi svom
fantazija moja nemirna,
nemirna ko morski val,
kô vjetar libijski,
kô uzdah ljubavni....

Glava počiva tvoja
u raskošnoj bašti tvojih kosa;
misô počiva tvoja
u ljubavnoj neiscrpnoj sreći;
duša počiva tvoja
u okrilju snažne duše moje.
I letimo.... letimo...

Sunčano odsjeva svjetlo
o oklop moj
i o moj šljem,
a oni se žare
kô srce moje i moja grud,
pa rek bi: gorim sav!
Ponosno, ravno, prkosno
ja gledam u onaj sunčani disk,
koji me sjajem opsiplje,
pozlaćuje posmieh moj,

zabliješćuje pogled moj
i mami me k sebi
u veličajni
u naručaj svoj.

A ukočeno jablanje
sa strana prezirno gleda
i zbori kroz šušanj lišća:
— Ah, kud ćeš, ludjače?
Spusti barem vizir svoj,
osliepit će te sunčev žar,
osliepit će te sunčev bies! —

Al mi, mi napried letimo...
Pa i ti, liepa moja,
ti, krvi moje duše,
pa i ti s nama putuješ.
I ne slušamo prazne glasove
stvorova čednih, koji
prostore prazne grle,
i nieme vape visine,
i koji jedan drugoga
svojom pokrivaju sjenom...
Napried, samo napried!
Onamo, gdje nas mami
u veličajni
u naručaj svoj
veliki sunčani bog.

I tamo na njegovom krilu
ljubav će bjesniti naša
kroz vedri, topli krik!
I gorit će duša moja,
i gorit će duša tvoja!

Pa s toga letimo mi
i za to u naručju svom
nosi te moja fantazija,
nemirna kô morski val,
kô vjetar libijski,
kô uzdah ljubavni !

SECONDA PRIMAVERA.

Matto : Sinding : „Frühilingsrauschen".

I slušam hitri šaput . . .
Kô žamor lišća,
kô meki biserov štropot
u zlatnoj posudi, koju
drhtava ručica nosi . . .

I slušam oštri smieh,
što s tvoje usnice pada.
Pa zvoni, ječi,
i sieče vazduh
sa jasnim krikom,
kao kad na kamen pane
od srebra štit . . .

Proljeće šumi zelenim biljem :
miriše vedri život !
miriše majka zemlja !
miriše mladost tvoja !

Gledam u tvoje oko
kô u ametistan grumen,
u kome blješti
podnevni odsjev,
i neki čudni kries
i neki snažni, žestoki bies . . .
Oh, modro, kadifno oko,
modro kô beskrajno more,
kô nebo nad morem gore,
u tebi vidim ja
nekakav novi sviet,

*

nekakav čarobni grad,
gdje uzdižu se burne želje,
kô silni, purpurni hramovi
sa kupulama zlatnim.
Pod njima orgulje moćne
šume mističnom himnom,
u kojoj tvoj kliče glas ;
— Ljubim te ! —
Nekakav čarobni grad,
gdje uzdižu se nade poletne,
visoki tornjevi bieli,
a sa njih brončana zvona
u složnom akordu, slično
tvojemu glasu, ječe :
— Ljubim te ! —

Proljeće struji kroz mozak bića.
I dršće život,
i dršću čaške cvjetova
vapeći peludni dodir,
i dršće majčica zemlja
pod žarom velikog sunca,
koje joj poljupce zlatne
na plodne pritište grudi . . .
Pa dršće i tielo tvoje !

I toplu osjećam ruku.
Oh biela, mekana ruko,
kroz koju plavetne žile
hrle u tvoje tielo,
mojim mislima slične,
što traže, da prodru
u tvoje duše otajstvo.

Ah, tvoja mala, mekana ruka,
gle, leži u mojoj,
kô sitna ptičica plaha.
Ja slušam kucaj pulza
i ćutim tečaj krvi.
A kucaj mi se onaj
silni pričinja udar
nekoga moćnog božanstva,
koje na ogromnom
nakovnju udesa
sreću napravlja moju.
A onaj tečaj krvi
kô burna i biesna rieka,
što sobom mene nosi,
i moje tielo,
i moj duh,
da svima nervima mojim,
i svima željama mojim,
u pučinu radosti,
u pučinu života,
koja granica nema
i koja nema dna.

Proljeće kipi
kroz žubor voda,
kroz sok od lozja,
kroz uzdah duša.
Ja ćutim uzdah tvoj
na snažnom crvenilu,
na krvnom žaru
usnice tvoje.
A mojom krvlju
proljeće novo kipi :
i muti misli moje,

i suši grlo moje
i goni srce moje.

O žarke makovlje usne!
Na onaj purpurni slične
okrajak zapadnog neba,
u koji se utapa
velika, plamena sunčana luč.
O rujne, skerletne usne!
Ja spuštam na vas uzdah svoj
i u vaš purpurni žar
svoju uronjujem dušu,
što gori divlje, kô ona
velika, plamena sunčana luč.

LEGENDA PLAVIH OČIJU.

Bilo je davno ... U oči
sjajne i azurne tvoje
nemirnu uronih dušu
i prve zanose svoje.
Odnieše godine burne
i nad i spomen bez traga,
tek u tvom pogledu plavom
još žive legenda draga:

I.

Iz luke moga življenja
po burnoj pučini sanja,
po talasima osjećanja
ja pustih brodove svoje
nedohitnom za srećom.
Brodovlje površjem struji
i vodu srebrnu reže.

I svaka ladja puna je
bogatstvom, raskošnim darom,
i zlatom i suncem i čarom:
jer krcat blagom putuje
ko svoju sreću kupuje.
Najljepši, najveći, najčvršći
jest duše moje brod:
obložen zlatnim pločama,
okovan srebrn-čavlima,
u svojoj utrobi nosi
velike bolove moje
i ljubav krjepku i žarku.
Kô sidro ima nadu,

a mladost moju kô katarku,
užeta su mu željom stegnuta,
a uzdasima jadra naduta.
Na provi stoji duša
i himnu pučine sluša,
nad oči podiže dlan
i traži u daljini
rumene mladosti san.

I dalje brodovlje plovi
gonjeno udarcem vjetra,
pa škripe čvrsti bokovi
i zvižde jaki konopi —
al plovi, plovi, uzalud :
beskrajna pučina svud.
Za njim galebi kriče
svoju očajnu pjesan,
a talas kroz noć riče,
divlji, prkosan, biesan . . .
Al onda novom zorom
novi u srcu nad —
bljesne nekakav sjaj
i vidjaš čudan kraj,
divan razaznaješ grad,
što se kroz rumen žari,
palače, tornji, kubeta
i bašte i bulvari
i čeljad što se šeta.

Tad radost napuni grudi,
i u daljinu oko bludi;
al kad je pri zginuću dana
tad širiš ruke, prazni grliš prostor
i šapćeš :
— Fata Morgana ! —

II.

Na pučini je pusto ostrvo.
Olujnom ljubavi more
njegove grebene grli,
a strašni uzdisaj njihov
beskrajnim plavilom hrli.
Po kamenu se vlači smreke grm
i raste čempres, šipak, bor.
Na ostrvu je kraljev dvor
učvršćen, okovan, strm.
U toj samoći žive kralj
i goji jedinu kćer.
Hodnike robovi brane,
a ljuti zmajevi dver.

O, krasno kraljevsko diete !
U oku titra želja iz modraca,
a usta gore kao struk klinčaca,
a zlatna kosa poput zlatne bašte.
I češće dodje kraljeva kći
na doksat mramornog dvora
i gleda preko bučna mora
i vidja prikaze tašte
života . . . i čezne. Čezne
za čvrstom junačkom rukom
za toplog cjelova žarom,
za pustom životnom mukom,
za sretnim ljubavi darom . . .

Kroz prazni uzdiše dvorac
kô sablast, umorna starost
i zvižduk vjetrine huji,
a njoj u žilama struji
pomama mladosti sjajne,

velika volja života,
što goni u vrtlog burni
gdje kolo strasti se mota . . .
I ona čezne i čezne,
niz doksat visoki spušta
obilje mirisne kose,
golica vale, nek oni
po svietu čežnju joj nose.

III.

I nakon duga lutanja
željena granula zora,
sipljuć iz naručja ruže
i svježe nade.
Za nama :
prkosna srdžba mora,
nesnosni dani čekanja,
i otvoreni grobovi,
i neukrotni vjetrovi.
Pred nama: strmo ostrvo.

I smotaše se jadra
kô želje uslišane,
a sidra utonuše
kô nade dočekane.
A s broda duše moje
odjeknu radosti krik,
a prenu se na doksatu
tanani bledjani lik.
— „Putniče", — doviknu ozgor —
odkuda dolaziš? Kamo
nosi te sudbina? Što li
iz vedra donosiš svieta?
i što te dovodi amo
na pusto ostrvo boli?

Jesi li igdje srio
gdje moji lutaju sni
i zanos moje mladosti ?
i izgubljene radosti ?
Jesi li na morsko dno
poslao vješte ronce svoje
i pokupio biser-suze moje ?
Il možda katkad, kad si sidro digô,
med algama i morskom travom
ti nadje traga srdašcu krvavom ?" —

„ „ — O, diete kraljevsko drago !
U utrobama ladja svojih
ja nosim ogromno blago
iz zemlje iskopano,
iz mora izvadjeno :
bisernih školjaka srca,
beriljne oči zmajeva,
koraljna, vatrena krvca,
ahatne čelenke svietle,
i mliječnih opala uzdah,
i ametistani pogled,
i slatki rubinov posmieh
i čuvstva i osjećaja,
i nada i uzdrhtaja . . . .
No ja ću skupit najljepše
što imam med blagom svojim,
doći ću k tebi i prostrt
sve to pred očima tvojim. . . .""

„— Ne smiješ, ne smiješ ! Zmajevi
čuvaju ulaze dvora,
neprohodni su trjemovi,
brane ih vjerni robovi.
Neg sadji dolje do mora,
na greben popni se ljuti :
ja ću ti dobacit kosu . . .".

I zlatno pramenje prosu.

Kroz bujnu prašumu kose,
kroz divnih aroma baštu
ruke me okretne nose.
U sjajnom ljepote plaštu,
u dunje mirisu jaku
opijam misao žarku.
I tamjan i vino i mladost
i ljubav i duša i radost
u onom raskošju diše,
vodeć me više i više . . .

I kada na doksat stupih,
iz trudnih njedara uzeh
pregršti dragulja sjajnih,
al neopazce med njima
i toplo izvadih srce —
vatreno, biesno, drhtavo,
kô rubin plamno, krvavo.
A malo kraljevsko diete
ispruži pohlepno ruku :

„— Ah, dragulj najljepši to je ! —"

I medju prstima njenim
srce zaplamsalo moje
kô sunce . . . kô sunce . . . kô sunce.

IV.

I jedne olujne noći
sa strmog ostrva ljuti
raspršiše se krikovi :

— U pomoć ! U pomoć ! Dusi,
zmajevi, arve, robovi !
Odnieše mi jedinicu
iz strane zemlje brodovi ! —

Ciknuše mjedene trublje
i planu ostrvo tmurno
bacajuć goruće zublje
na moje brodovlje žurno.
I na nas padahu kruto
prokletstva udarci kleti
i srdžbe nevrieme ljuto . . .
Al ladje kroz tamu bježe,
kroz borbu talasa biesnih,
sve tromlje, slablje i teže
put udesa neizvjesnih . . .

A zlatno kraljevsko čedo
uz moju grud se privilo
drhtavo, očajno, bliedo,
kô bôno slomljeno krilo.
Kroz šumu njezine kose
udarci vjetrine struje
i zlatno pramenje nose.

O slatka, mirisna, koso,
zastavo ljubavi moje !
lepršaj, grli me, ovij,
u žice zlaćane svoje!

A dotle s ostrva glasi
umiru. Požar se gasi.
— Napried! Napried! — kliče
moj pilot, moja sudbina,
a škripi brodovlje teško,
a jeca ponoćna tmina.

Kad bješe tamo pred zoru,
daleko dolje na moru
ukazaše se nekakve
galije, čudne, velike,
i sve se bliže i bliže,
bivaju veće i veće,
a strah se oko nas diže,
a krvca u grlu trepće . . .

Na krmi duša podigla dlan
i gleda, gleda:
Galije
sa perutavim jadrima
kô crna krila šišmiša.
Užeta od ljudskih boli,
kormila od ljudskog jada,
a škripa njihova boka
kô jecaj iz duboka.
Utrobe suza su pune
što s patničkih se lica trune

I ciknu očajno duša.
A bliedo kraljevsko diete
zadrhta i ruke ovi
o moje tielo. A talas
zavija. Kriče galebovi.

Bliže se usudne ladje
kô crne sablasne slike,
a sa njih dopiru glasi
pijane, zlorade vike . . .
I munu mimo nas prva —
a dotle mišica vješta
sa oštrom zahvati kukom

rub moga broda. Kô kliešta.
I sudriše se brodovi,
škrinuše ljuto bokovi,
zavrvi paluba moja
od rulje pjanih gusara.
Konope bradvama režu,
i sieku jarbole hitne,
mornare lancima vežu.
Sidjoše ladjama na dno,
skupiše složeno blago,
skupiše postave skupe
i svako čuvstvo mi drago.
I sve su ponieli sobom.

Tada se dosjeti jedan
i diete kraljevsko vidje :
surovom pohotom zgrabi
tanano tielo, da jedra
njeg'va se utisnu ruka
u nježna mekana njedra . . .

Kô citra drhtaše jauk
iz njene srebrne duše,
s udesnih galija zlobni
gusari smiehom se guše . . .

I kuka otpusti snažna
rubove mojega broda.
Rutava gusarska jadra
nevjerna odnese voda.
Ja ostah sam — i segnuh
za njima rukam' objema,
a duša moja svisnula
i sliepa i hladna i niema.

*

Tako su zborile oči
azurne, duboke, sjajne
turobnu, čudnu legendu
iz dobe davne i tajne —
a ja sam prignuo čelo
na tvoje koljeno meko
i plako za nečim što je
iščezlo — mrtvo — daleko —

CJELOV ZEMLJE.

U svojoj sjajnoj odori
draguljima posutoj
i u zlatu protkanoj,
u brokatu i grimizu,
s mačem plamenim,
i s kopljem kano vatrena luč,
kô kakav ponosni kralj,
o kome drevne knjige pričaju,
prolazi predjelom našim
veliko, blještavo, raskošno Ljeto.

Na čelu gori mu kruna :
krvava, žareća ploča,
požarna čelenka — sunce.

Njegove ogromne ruke,
spletene od svietlih trakova,
spletene od žarkih strasti,
čitavu zemlju grle.
Njegove opojne usne,
izvori divljega daha,
izvori plodnosti vječne,
čitavu zemlju ljube.

A zemlja toplim, pijanim krikom
kô Nimfa razbludna,
koju istančani u ljubavi Faun
u besvjesnom drži zagrljaju,
požudno prima
sve zagrljaje i cjelove,
koje joj ljubavnik vjerni,
besmrtni vjesnik života
obilno nudi.

Pa kad se spusti noć,
još i tad njezino tlo
od onih pustih cjelova gori,
od onih snažnih cjelova puca.
A kada svane dan,
tad ona — nakićena
zlatnim i punim klasjem,
crvenim, bujnim cviećem
i voćem strastvenim —
širi mu mirisne grudi,
nek u njih ponovo, biesno,
goruće uroni čelo,
nek na njih ponovo, divlje,
žežene pritisne usne
veliko, blještavo, raskošno Ljeto.

I evo danas jedan takov dan.

Prirodom hori se triumf :
slave himenej svoj,
svesilni, plodni himenej
Ljeto i Zemlja.

Pod rodnom trešnjom
evo na travi sjedim
i gledam dolje, niz polja
niz polja široka, ravna,
nad kojima ljetni dršće zrak,
kô vedri, veliki posmieh
prostora silnih.

Bezbroj mušica sjajnih
i sitnih zrnaca zlatnih
u zraku titra ;

bezbroj krještavih baja
i piskutnih popića
u travi ciči :
toliko mojih neumornih misli,
toliko osjećaja,
toliko uzdisaja
za tobom, dušo, hrle,
i tebe traže
kroz vasioni, beskonačni sviet.

Na svinutom se granju
nadamnom smieše crvene trešnje.
Oh divno obilje !
Sjećam se :
tako se krvav smiešio uzdah
na tvojoj svinutoj usni
iza cjelova mojih.
Oh, pusto obilje !

Sjećam se —
a veličajni ritam
veselja, ljubavi, želje
kroz moju igra krv.
Nekakva pohlepa čudna
u mojoj širi se duši,
nekakvim krilima silnim,
kô što u ponorju tamnom
izmedju klisura alpskih
širi se kraljevski kondor.
I nešto ogromno žudim
nešto te stoji visoko,
nad čovjekovim žudnjama,
nad čovjekovim strastima.
Rad bih grlio nebo,
rad bih cjelovô sunce,

*

rad bih iz sebe trgô
svoju nemirnu dušu
i jednim titanskim mahom
bacio je u svemir,
u visove nebeske,
u visove beskraja . . .

A onda klonem
i padam licem na zemlju
svu raspucanu od vrućine,
i svoja naslanjam usta
na one tamne pukline,

iz kojih diše
velika duša
majčice zemlje.
Ja svoja naslanjam usta
na one pukline tamne,
a čini mi se, one se
skupljaju, mirišu, stišću
i nudjaju mi cjelov svoj !

PONOĆ.

U parku sjedim i čekam. Miriše,
kô uzdah tvoj, jorgovan, a fontena
kô duša jeca, srećom ostavljena.
Oj gdje si, zlato, više ?

Ugasila je ponoć lampe. Diše
i šapće tama. Prodje jedna sjena . . .
Je l' provalnik ? — Il ljubav uročena ? —
Oj gdje si, gdje si više ?

Umorno čelo moje želi past
u pustu, tamnu pučinu pramova,
što mirišu kô strast.

A misô vapi tvoja usta vrela,
na kojima je svaki od cjelova
kô razdražena pčela.

U PAVILJONU.

Izadjosmo. A pjani karneval
neobuzdano biesni iza nas.
Valcera ritam, kao strasti val,
sve duše nosi. Dodji, naš je čas!

A ne će nać nas ni zloba ni jal,
snieg prekrio je staze i sviet vas.
Što — hladno ti je? Čvršće stisni šal...
Što čuješ?... Ah, to mukli gundja bas.

Ne boj se, diete! To je sad vijolina.
Gle, tu je naš paviljon — sav u tami:
nas niko, a mi tu vidimo sve.

Oh, bielo rame poput bielog krina!
Al, bože, bože — zar se zlato srami?
— — — — — — — — — —
I cjelov pada u njen dekoltè.

LES PASSAGÈRES.

I. EVA.

Na moje udara srce
kucajem vještim i žurnim
prstenjem kićena ruka:
— Otvori! —
Ne sluša nehajno srce...
Al glas drzovito mami
i ječi požudnim ritmom:
— Otvori! otvori!
Posljednji cjelovi gore
u krvi usnica mojih,
posljednje pomame moju
nesitu kidaju grud.
Ugasi ludilo krvi!
Utaži surovost želja!
Daj mi, da okusim, Xeres,
još samo jedinu uru
ljubavi — jedinu — zadnju!
I svoju poleć ću dušu —
taj ponor poraznog žara,
taj vulkan razorne žudnje,
taj izvor vječnog pijanstva —
na dušek milosti tvoje,
na odar prezira tvog!
Otvori! —
A vani sunce. Kô radost.
Smieši se novom životu,
zelenim vere se granjem,
kroz mlade prodire duše,
rukama snažnim i zlatnim
vedri obujimlje sviet.
— Otvori! Otvori! —
kliče nestrpljivi glas.
U njemu bojazan jeca,

u njemu molitva aršće
kô čudnih orgulja zvuci.
I regbi, to nije duša,
neg to je samotna crkva.
A moje budi se srce.
O jadno, bezumno srce!
Zar si odolilo ikad
napasti, nevjernoj kušnji?
Niesi l' se podalo uviek
bludnji i varavoj šali,
i pustolovini smjeloj?
Usulo otrovni nalip
u mnogi vedri napitak?
Sadilo koprivu ljutu
uz čistu, stidnu mimozu?
Rasulo čuvstava biser
kaljužom hladnog cinizma?
I onda dizalo barjak,
a na njem okoli natpis!
— In voluptate ars —?
O jadno, bezumno srce!
Ti eto ulaziš i sad
u onu samotnu crkvu
u kojoj ne diže tamjan,
u kojoj zvonovi ćute,
u kojoj ikone mrtve,
u knjige zatvorene,
a svieće pogašene.
U kojoj samo davni grobovi,
sa natpisa im prošlost govori.
Ulaziš i mene goniš,
nemirno, nesito srce:
— Udjimo!
To nije hajdučka špilja,
ta to je čovječja duša,
čovječja duša — božiji hram! —
I plahim korakom stupam,

promatram vještačkim okom:
po prašnim leže otarim
slomljeni idoli niemi,
a posvud zavjetna srca,
uvele želje i cvieće,
i mrtvi osjećaji,
i prazni uzdisaji
i niemog sjećanja dar,
i utrnuli žar...
Kroz šarne pendžere gotske
plameni ulazi dan,
i pada odsjevom čudnim
na istrošeno tle.
Kolika koljena tu su
pred svoje klekla božanstvo!
Kolike usnice tu su
spustile cjelove snažne
na stopa oholih trag!
Kolika očajna čela
na to se spuštahu mjesto,
vapeći milosti trun!
A ona stojeć na onom
otaru, u svom božanstvu,
na čedno bacaše roblje
mrve veledušja svog:
raskošnik pohlepni — jadnom
Lazaru, ljubavi žednom!
Pa što me dovede amo,
o srce, bezumno srce?
Ja tražim život što živi;
ne ću života što mre.
Daj, izadjimo ovle!
Vani je sunce kô radost.
Zelenim vere se granjem,
smieši se novom životu,
kroz mlade provire duše,
rukama snažnim i zlatnim

vedri obujimlje sviet!
Al ona pohrli za mnom.
Divlja. Kô Potifar. Ruke —
kô ljute pomame kraci.
Oči — kô izaziv zmijski.
Usta — kô demonska volja.
— Ostani, ostani, Xeres! —
I pade na moje usne
cjelova bujica biesna,
gomila žerave ljute.
Mozak se smuti, a bilo
ludilom kuca, a duša
kida se, trga — kô plaha
u zvjerskoj košuta pandži.
— Na sunce! Na sunce! —
U groznoj, surovoj borbi
o dva se uprjesmo stupa!
drhtahu svodovi truli,
tutnjahu grobovi niemi.
— Na sunce! Na sunce! —
I van izadjoh. A za mnom
očajan odjeknu krik,
kao kad pukne srce.
Na to se survala u se,
izgubiv linije čarne
i divne oblike svoje,
ona osamljena crkva,
ona osamljena duša.
Ja svrnuh drugamo pogled!
preda mnom veliki sviet . . .
U svietu velikom život,
i mladost i volja i svjetlo,
i snaga i posmieh i nad —
Pa podjoh . . . kličuć kô putnik
kad, nakon duga odsustva
rodjeni ugleda grad.

II. LIDDY.

Još samo dva tri minuta — —
Sa niskog vagonskog okna
gledam na stanični ulaz,
i čekam. Nestrpljiv — tužan . . .
Ah, ne će, ne će doć!
A kupalištni se gosti
po uskom vrte peronu;
al mene zanima malo
taj strani, šareni sviet.
Ne marim za spretne geste
nit za elegantne kretnje,
gracioznog ne vidim smieška,
koketne prezirem šale,
ne tražim pogleda vještih,
koji se kriju u sjeni
razkošnih, bujnih plereusâ.
Ja samo čekam i šapćem:
— Ah, ne će, ne će doći! —
O mala, o slatka Liddy!
O hitri račiću morski,
o sitna tanana algo,
o zrnce bisernog pieska,
o vedra mirisna dušo,
i zlatna sunčana zrako —
zbogom!
Tri dana prodjoše žurno,
tri dana ljubavi naše,
tri dana našeg života.
Al u tri vieka se ne će
radosti pod suncem sabrat
koliko ja sam je našô
u oku djetinjskom tvom!
Tri svieta niesu toliko
vidjela sreće, koliko
ja sam je primio, Liddy,

iz tvoje pregršti sitne!
Tri dana našeg života,
tri dana ljubavi naše —
zbogom!

— — — — — — — — — — — —

Na morskom sretoh te žalu!
Pržina zlatna, a zlatno
sunašce — a i ti zlatna.
— Kako se zovete? —
— Liddy!
A vi, monsieur? —
— Ja nemam imena, Liddy...
il radje — imam ih mnogo!
Onol'ko kol'ko života
proživljujem u lovu za srećom.
Ta što je ime? Tek udes
čovjeka čovjekom čini,
životom napravlja život.
Pa dodje l' jedan trenutak,
što nosi borbu i želju,
taj nosi i naše ime. —
A Liddy rukama pljesnu
i krikne, djetinjski sretna:
— Bezimen pustolov vi ste? —
I k meni bliže po vlažnom
ona se dovukla piesku,
kô morski račić.
— A otkle ste, monsieur? —
— Ja ne znam. Il radje — znam.
O Liddy, ja sam odanle
otkle je i moja sreća:
danas iz velikog svieta,
sutra iz pustinje sinje. —
— I to je sreći svejedno?
Zar nać je možemo svagdje? —
— Svagdje. Na onome strašnom,
nevjernom talasu morskom,

kô i na ručici ovoj,
malenoj ručici tvojoj.
Prava je sreća kô i mi:
bez imena i bez zemlje! —
— Bez zemlje! Vi ste bez zemlje! —
Klicaše ona — Pustolov!...
Al kad bi lutajuć svietom
naišli na onu, koja
srcu je najbliža vašem,
kamo bi poveli nju? —
— O Liddy, o mala Liddy!
Tad ima jedan kraj,
kraj izvan granica svijeta,
još ljepši neg li je onaj,
za kojim čeznula Mignon...
Gdje želje čovječje ćute,
gdje nema boli ni nada,
gdje sve je zaborav — — —
Njezine velike oči
gledahu zvjedljivo u me,
kô crna sunca dva,
kô želje dvie!
I tri proživjesmo dana
u onom čarobnom kraju.
Oko nas: sunce i more,
u nama: sreća i život.
Al sada — oj zbogom, Liddy!
Pustolov odlazi dalje.
Od jedne do druge zemlje
da luta, basa i traži,
da srca razbaca svoje,
da svoju raskida dušu.
Rasipnik — luda — pijanac...
A ti ćeš ostati ovdje
uz more, sanjareć dalje,
pod suncem, koje će zalud
sa tvoga mirisnog tiela

kušat da izbriše snažne
pečate mojih cjelova . . .
O Liddy !
O mala, slatka Liddy !
O hitri račiću morski,
o sitna, tanana algo,
o zrnce bisernog pieska,
o vedra mirisna dušo,
o zlatna, sunčana zrako — — —
U to kroz stanični ulaz
uleti crveni kostim,
široki panama — šešir,
a pod njim dva crna oka,
kô crna sunca dva,
kô čežnje dvie . . .
Ona je — Ona je !
Podigla smioni nosić,
pa traži, gleda i strepi —
I za čas o mom su vratu
visjele njezine ruke,
stišćuć se čvršće i čvršće
u divljem, očajnom bolu . . .
Jecaj joj kidao život.
I zadnji odjeknu znak :
Krenuše željezna kola.
A jedna ručica tanka,
kô mlada skršena grana,
šiljaše posljednji pozdrav . . .
Nikada, nikada više —
O Liddy ! Liddy !
Adieu !
Adieu !
Adieu !

Travemünde, na Istočnom moru, juli, 1911.

DVOROVI MOG ŽIVOTA.

I.

Nad bučnom pučinom
te širi pohlepno zjalo
dubokih ponora modrih —
nad bučnom pučinom,
te šumnom srditom pjenom
hridini temelje ruje
i čelo hrapavo pljuska
talasnim zviždećim dlanom —
nad bučnom pučinom
sa mrkim kulama svojim
i izbočenim tornjima,
te kitna kruništa rese,
diže se visok i smion
kaštio mog života.

Ah, nekad kule i tornji
kubeta su imali zlatna,
i ona su se zlatila
kô ideali divne mladosti,
al davno burni vjetrovi
ciničke životne zbilje
kubeta odnesoše zlatna.

Uz mrke vlažne zidove
vlači se svedjer zeleni bršljan,
razkošan, bujan
kô svedjer zelena nada,
mrežama koja neprekidnim
ovija život moj.

Pendžeri gledaju more,
pendžeri s prazima porfirnim
i tananijem biforam.

Pendžeri gledaju more
široko, bezkrajno,
te znade kristalna stakla
poprsnut biser-kapljama.
Kroz one vitke biforne pendžere
pučinu kivne sudbine
prkosna mladost moja
promatra nehajnim pogledom,
pozdravlja smieškom porugljivim.

A talas buči,
prieti i prieti,
pa groznim, osvetnim šumom
otkriva ponore svoje
i zadire se
u sopstveno, ledeno dno.

A tamo iz puste daljine
mjedeno, crveno sunce
na borbu našu prosiplje
pregršt aureola,
a njihov bljesak
kroz vitke ulazi bifore,
vedre osvjetljuje odaje
u kaštilu života mog.

II.

Bijaše danak ljubavi.

Tvoje sam usne izsisô,
tvoju sam krvcu izaže',
tvoju sam dušu ispio.

Bijaše danak ljubavi —
kad ljubav nije slatki čar,

za kojim čeznu srca nevina,
nô divlji, surovi demon
te sa sto pohlepa biesni,
nô grozni, pohotni pauk
te sa sto očiju gleda,
nô silni, mahniti polip
te sa sto usnica siše.
Umorna, besvjesna ti si
tonula mutnim pogledom
u moje oko, u kome
koluta žedna zjenica,
kao da pitaš :
— A ko si ti, te dušu otimlješ ? —

I ja te primih za ruku,
za malu ruku, mirisnu,
stvorenu da biser bira,
stvorenu da pelud dira,
al koja umje stisnuti
najveće, najjače srce,
a ono pod njezinim malenim stiskom
u divlje se kida krikove.
I ja te primih za ruku
za malu mirisnu . . .

— ,,Dodji
živjesmo danak ljubavi ! —
I dovedoh te
pred kaštio života svog.
— Zakucaj slobodno ! —
a ruka mirisna
zahvati gvozdenu alku
i lupnu krjepko.
Odjeknu udar gvozdeni
nutrinom silnih dvorova,

škrinuše hrastova vrata,
a tvoja sitna noga
na granitni stade prag.

III.

Spleteni stupovi hitri
svodove nošahu teške
širokog predvorja —
pomažu njima snažne karjatide
izbočenijeh mišica
i namrštena čela,
s kog se odrazuje
mramorna pečal,
što kaže koli je težak
taj teret neumoljivi.

Pred prvim parom stupova,
što su se pred tobom grlili
u svom bazaltnom zanosu
i veselo se spajali
s kitnjastim kapitelima,
ti si se osmjehnula.
I meni mnogi posmieh
izmamiše oni stupovi
spleteni od mojih snova
i moje radosti.

Al, kad si došla kraj karjatida,
crte se tuge grčevito
okolo čela omotaše tvog.
Pusti ih, dušo, prodjimo !
To propaćeni jesu bolovi,
a na njima se i na radosti
života moga dižu dvorovi.

Sred predvorja fontan
šumori, nujno šumori,
i prska vodom srebrno
i igra svježe studeno
nemirno, nemirno,
kô srce moje
koje za počinak ne zna.
Napij se, dušo, iz njega
i okriepi se ! —

Ti piješ, a fontan jeca.

Široke mramorne stube,
šarenim sazima zastrte,
u gornje vode spratove.
Trošni su gdjegdje sagovi,
stube su gdjegdje utrte:
O puste, prošle, godine,
po kojima je ruka sudbine
ubilježila strogi pečat svoj !

I one stube vode nas
u zlatne sjajne odaje
prošlosti moje.

Gle, zatvorena mnoga vrata !
Da znadeš, dušo, za njima
koliko čara životnih,
koliko žarkih spomena,
koliko mladih pobjeda
i divnih trofeja!

Bijahu dani vedrine:
klonula duša nije tražila
kô danas nove porive,
kô danas čudne radosti.

*

Objesno onda
pila je samo pjenu užitka,
srkala samo s glatkih rubova,
ne tražeć slast u talogu,
kô danas, kad sita vedrine,
uzdrži ljutim otrovom,
svoju istančanu ćud.

Pusti me, dušo, za čas,
nek zakucam na ovim vratima —
možda se ipak otvore.
Nek vidim bliede likove
najprvih svojih zanosa . . .
Pusti me, dušo, ne boj se,
još uviek bit će kad
naslonit umornu glavu
na tvojih grudi ritmički val.

I kucnuh plaho,
ali ne otvara niko.
Tek iz nutra se čuje smieh
turobni blagi smieh,
kô srebrne da žice pucaju
na harfi prve ljubavi,
kô kristalne da čaše kucaju
pri napitnici na rastanku
za gozbom svadbenom.

Bježimo, dušo, od krute prošlosti —
ne vraća ona slatkih časova,
ni prve radosti,
ni vedre nježnosti,
koju je naša duša nekada,
u mladenačkom zanosu,
raskomadala
na hladnom pragu njezinom.

IV.

Al gledaj . . . Još dalje vode
života moga stube
i ne izdrti na njima sagovi.
I tu su nove odaje :
vrata su odprta širom,
sve nakićeno,
sve osjajeno,
sve olašteno.
Po duvarima
varave arabeske
u prepletu strastvenom.
Razbludni kadifni divani,
duboki ćilimi svilni,
panterska draškava krzna
i raskoš teških zastora,
kroz koje šušti vjetar sa mora.
I kadionici opojni,
a iz njih se uzdiže
anemona i strasti dah.
Posude pune širokih cvietova,
stolovi puni draži, mirodija,
a vino iskri kao griešna krv . . .

Gle, to je tvoje carstvo !
Ovdje ću kleknut preda te
i ljubit damaskni skut
na tvojoj haljini, koja
u razbludnom talasu svom
ovija zmijsku liniju
božanskog tiela tvog.
Tu ću položit preda te
svoje iznemoglo srce,
iz koga još možeš piti
posljednju radosti kap . . .

Ah, srce moje: kô fontan,
ti iz njeg piješ, a ono jeca!

A kad će posljednji požar
zanosa potresti sa mnom,
uzet ću pregršt pjesama,
vatrenih svojih pjesama
i prosut ih nad tvojom mladosti,
košto je onaj dvorjanik,
pri sjajnim gozbam papinskim,
na golu ljepost Giulie Farnese
prosuo iz srebrn-sudja
slatke konfekte.

V.

I dušu bih ti svoju dao —
Al dodji sa mnom, sadjimo,
jer onim drugim stubama,
što vode k mračnim spratovim,
još ne smije korak moj.
Sadjimo. Pred niemim kaštilom
dug interkolonij stoji.
Stupovi mrki, visoki
nižu se jedan za drugim.
Med njima biela utvara
sa dugom kosom spuštenom,
skršenim, trudnim rukama
beznadnim, bolnim čelom,
a sfingski njezin pogled
prostorom praznim bludi
preko beskrajnog mora.
Nit njena vedja trene,
nit njena grud se giblje:
Bezbrižno, nehajno, tužno
ukamenjena stoji moja d u š a
pred onim pustim
kaštilom života mog.

A kad se noćne sjene nadviju
oko nje letom ńestalnim
i izbuljenim očima,
tumarajući kroz mrak
pijano, bezsvjesno, zaludno
prhaju plahi ćukovi.

I to su moje m i s l i.

MOJA JE ČEŽNJA BEZIMENA.

Moja je čežnja bezimena. Titan
u beskrajnosti svojoj i u moći.
Ekvinocij u tmurnoj, tamnoj noći,
kroz koju biesni vjetar nedohitan.

Moja je čežnja bezimena. Sitan,
dragocjen, biser koji u samoći
mog srca leži. U svojoj čistoći
neoskvrnut, od ljudi neispitan.

Moja je čežnja bezimena. Varka
i bol i milje. Časom mač i plamen,
a časom čedna ruka ubogarka.

Sad opire se kao vranac mamen,
sad podaje se kô na drumu žena, —
moja je čežnja bezimena . . .

IN VOLUPTATE ARS.

MILAN BEGOVIĆ.

Rodjen 19. januara 1876. u Vrlici u Dalmaciji. Otac Ivan, mali posjednik, majka Fila iz porodice Bressan. Prve nauke u Vrlici, realku u Spljetu, gdje je 1894. maturirao. Na zagrebačkom sveučilištu slušao je četiri semestra prirodne nauke, a istodobno pripravljao se za gimnazijalnu maturu, koju je položio 1897. na dolnjogradskoj velikoj gimnaziji u Zagrebu. Iste godine pošao u Beč i upisao na tamošnjem sveučilištu romanske jezike. 1898. proživi nekoliko mjeseci u Firenzi. 1899. apsolvirao i bude namješten kao suplent na realci u Spljetu. 1900. oženio se sa Paulom Goršetić. Slijedeće godine proputova čitavu Italiju. 1903. položio profesorski ispit na bečkom sveučilištu i bude stalno namješten na spljetskoj realci, gdje ostade do 1908. Te godine dobije radi bolesti dopust i zadrža se šest mjeseci u Beču, Münchenu, Salzburgu i kupalištu Topolšici u Štajerskoj. U Topolšici ljetovaše i ravnatelj hamburškog „Deutsches Schauspielhaus-a", barun Berger i zauze se za nj kod ministarstva prosvjete u Beču. Begović dobi trogodišnji dopust i ode u Hamburg, gdje je kao dobrovoljac pohagjao pokuse i prestave u Bergerovom kazalištu. Kad je barun Berger postao direktorom bečkog Burgtheatra, poveo je sobom i svoga dramaturga, a uprava Deutsches Schauspielhausa u Hamburgu ponudi Begoviću dramaturško mjesto, koje on i danas obnaša, istakav se već nekoliko puta i kao režiser.

Begović je počeo kao realac pjevati. 1892. izagje njegova pjesma „Hrist", u „Vijencu". 1896. izda prve „P j e s m e". 1900. izagje pod pseudonimom Xeres de la Maraja „K n j i g a B o c c a d o r o", koja je izazvala polemike u doba najživlje borbe izmegju „mladih" i „starih". 1901. izagje „H r v a t s k a p j e s m a", a slijedeće godine, pod pseudonimom Stanko Dušić, dramatski prvijenac „M y r r h a".

Istodobno napisa panegiričnu raspravicu „V o j i s l a v I l i j ć". 1903. izagje, stihovana kaprisa „M e n u e t". Godinu kašnje napisa komediju „V e n u s V i c t r i x", kojom prvi put stupi na kazališne daske. 1905. izagje drama u stihovima „G o s p o g j a V a l e v s k a", predstavljana na zagrebačkom i ljubljanskom kazalištu. Rusko-japanski rat potaknu ga da spjeva ciklus soneta „Ž i v o t z a c a r a", koji su prevedeni na češki, poljski i njemački. Posljednje prestavljano dramsko djelo Begovićevo jest „S t a n a", kojoj je sadržaj uzet iz malovaroškog dalmatinskog života. 1910. napisao je na njemačkom i hrvatskom kaprisu u jednom činu „B i s k u p o v a s i n o v i c a", koja je izašla u „Srpsko-hrvatskom Almanahu 1911.", a njemački pod naslovom „D i e l e t z t e T a n z s t u n d e d e s B i s c h o f s v o n O r l e a n s" u bečkoj reviji „Merker" 1912. Najnovije pozorišno djelo Begovićevo jest „Č i č a k", idila u jednom činu, izašla 1912. u „Savremeniku". „Čičak" i „Biskupova sinovica" ne vidješe pozorišnog svjetla u Hrvatskoj. Cenzura je zabranila kazalištu da ih predstavlja. Kroz sve to vrijeme bavio se je Begović i lirikom i ta lirika izlazi sada pod naslovom „V r e lo" megju izadnjima Društva hrvatskih književnika. „V r e l o" sadržaje cjelokupni petnaestgodišnji (1896. do 1911.) lirski rad Begovićev.

Begović se je bavio i novelom, pa nekoliko njegovih novelističkih radova izagje u raznim novinama, hrvatskim i njemačkim. Napisao je i mnoge stručne članke o kazalištu i literaturi većinom na njemačkom jeziku.

Osim toga on je i marljiv prevodilac. Za Hrvatsko kazalište u Zagrebu preveo je iz njemačkog „Götz von Berlichingen" od Goethea, „Braut von Messina" od Schillera, „Elektru" od Hofmannsthala, „Tantris der Narr" od Ernst Hardta, „Erdgeist" od Wedekinda, „Kinder" od Bahra; iz talijanskog „Figlia di Jorio" od D' Annunzia; iz franceskog „La femme nue" od Bataille-a itd.

SADRŽAJ.

Strana

V r e l o 5

KNJIGA BOCCADORO

P r e l u d i j : Harfa 13

SONETI MILINJA.

1. Oj Kupidone, hodi, danas ćemo 17
2. Strujaše tiho plavetnom pučinom 18
3. Cvao je april ružičan i tanak 19
4. Ipak bje liepo, kad se nije znalo 20
5. Pjesnici, Zoe, tvoje usne slave 21
6. Na moja vrata o ponoći kasno 22
7. U davnoj slici od Florisa Frana 23
8. Želim te odvest tamo, kamo hrle 24
9. O slatko li je na travi, u tmini 25
10. Nad plemenite, krasne perivoje 26
11. Dvoranam sjajnim Boccadoro kuće 27
12. Kroz sivu maglu hrle trome, mirne 28

SIXTINE ČEŽNJE.

1. Ah tužna li je za ljepotom čežnja 29
2. Kao pod žrvnjem što masline svježe 31

SONETI GODIŠNJIH DOBA.

Proljetni 33
Ljetni 34
Jesenji 35
Zimni 36
U p o l j i m a 37

IDILIČKI INTERMEZZO.

Pastourelle 40
Ballata 41
Romanca 42
Romanca 43
Pastourelle 45
Ballata 46
Romanca 47
Ballata 49
Pastourelle 50
Pastourelle 52

U DVOJE.

1. Široka krš se u nepregled stere 54
2. Kroz ljubičasto, tanko predvečerje 55
Vizija 56
Na izvoru 57

MISTIČKI SONETI.

1. Prolaze hitre, tajinstvene sjene 61
2. U čudu se je svedj svjetina selska 62
3. U crkvu si me zvala na ročište 63
4. Jecahu jako kroz srebrene trublje 64
5. U oblacima tamjana, uz zvuke 65

MUSICA.

1. Fra Beato Angelico: Angeli suonatori 66
2. Carlo Dolce: Sv. Cecilija. 67
3. Rafael s' Urbino: Il violinista 68
Epod: Bršljan 69

MALI SVIET.

Mlinar Sima 75
Jedan Božić 82

ŽIVOT ZA CARA.

1. Jesensko mutno jutro. Magla mliečna 91
2. Drndaju kola blatnim drumom. Selo 92
3. Na dvoru pljušti kiša, a niz stari 93
4. U krvi zapad plamti, varoš sveta 94
5. Kroz kolutove tamjanova dima 95
6. Čekaju čete poredane — mlada 96
7. Zanosno zbori car: „Junaci, čije 97
8. I brza napried bučno vlak — niz ravne 98
9. Praskaju grane, a zvižduk se vije 99
10. Ružičan posmieh siplje jutro svježe 100
11. Bijaše praznik. Mladi i okretni 101
12. Rominja kiša, a noć je. Po kliskom 102
13. Ko bieli pokrov slegla se je pusta 103
14. Nad tamnom gorom krvav uštap plano 104
15. Iz teška se je preno sna. Po čelu 105
16. Zgrušana krvca oči mu zatvara 106
17. Noć pusta, mrka. Pokriveno sniva 107
18. Ko plašt poliven grimizom, crveni 108

U SJENI ČEMPRESA.

Mrtvom prijatelju 111
Kranjčević 112

KNJIGA SUNCA.

Ti ne znaš naše sunce 115
Neptunov hram u Paestumu 116
Kćerki Boženi 120
Onoj, koja živi uza me 125
Ferragosto 126
U lovu 129

SJEVERNI SONETI.

1. Po tmurnom rubu bezoblične kite 132
2. Sa starinskoga gotičkog balkona 133
3. Ti znaš za život presadjena bilja 134

ROMANCE VEDROGA LJETA.

1. O polnoćnoj ljutoj tmici 135
2. Poslao sam svoje sanje 136
3. Vjetar lišćem popuhuje 137
4. Gledalo je sunce sjajno 138
5. Kroz mjesečnu noć i ljetnu 139
6. Sviet se pokri sjenom tamnom 140
Dunja 141
Konjanik 142
Seconda primavera 147
Legenda plavih očiju 151
Cjelov zemlje 161
Ponoć 165
U paviljonu 166

LES PASSAGERÈS.

1. Eva 167
2. Liddy 171
Dvorovi moga života 175
Moja je čežnja bezimena 184

MILAN BEGOVIĆ 187

SAVREMENI HRVATSKI PISCI,

izlaze petnaestoga svaki drugi mjesec.

Za godinu 1911. izdalo je „Društvo hrvatskih književnika“:

1. MARINA BEGA: „S mora“. Novele.
2. MILA MISTRE: „Dvije komedije“.
3. VJENCESLAVA NOVAKA: „Teški životi“.
4. JOSIPA KOZARCA: Male pripovijesti, svesku II.
5. NIKE ANDRIJAŠEVIĆA: „Pripovijesti“.
6. MILANA BEGOVIĆA: „Vrelo“. Pjesme 1896—1911.

Pretplata

za abonente „Savremenika“ u godini 1912. za cijelu godinu (svih šest knjiga) . . . . K 6.—
za ostale abonente za cijelu godinu . . K 9.—
pol i četvrt godine razmjerno. — Za ovu pretplatnu cijenu dobivaju „Savremene hrvatske pisce“ samo oni abonenti, koji pošalju pretplatu izravno upravi društva:

Bregovita ulica 3, Zagreb.

Knjižarska cijena za cijelu godinu . . K 12.—
Pojedina knjiga . . . . K 2.—

Kod uprave Društva hrvatskih književnika mogu se dobiti sva do sada izašla redovita izdanja „Savremenih hrvatskih pisaca“ u elegantnim modernim uvezima. Svako kolo (šest knjiga) stoji elegantno u platno uvezano tri krune više nego inače. Tko već imade ta izdanja, pak želi, da mu budu uvezana, neka ih pošalje upravi D. H. K. i za svaku knjigu 50 filira unapred za uvez

Odgovorni urednik: JOSIP PASARIĆ.

DIONIČKA
TISKARA
U ZAGREBU